

DIRVA

THE FIELD

Nr. 52

Gruodž. Dec. 24, 1953
Cleveland, Ohio

Sveiki sulauke šventų Kalėdų!

Prieš 1953 metus pirmąją Kalėdų naktį, kada tyli nakties ramybė dengė žemę, kaip evangelija sako, ant Betliejaus tvartelio pasigirdo nežemiškų būtybių giesmė: "Garbė Dievui augštybėse, o žemėje ramybės geros valios žmonėms". Tą naktį gimė žadėtasis Kūdikis — Jėzus Kristus. Jis tapo žmogaus sūnumi, kad mes vėl galėtumėm tapti Dievo vaikais.

Kai mes taip realiai ir apčiuopamai pajuntam tą tiesą, kada sekdamie gražų tėvų paprotį, susirenkam prie Kūčių stalo. Ant stalo matome neraugintos duonos plotkelį ir šieno, kurio kalba apie kūnų tapusį žodį.

Patį Kūčių naktį mums primena tą šventą naktį, kurios erdvės pripildė paslaptingi pranašai, Izajai žodžiais: "Kūdikis gimė mums, sūnus, mums dovanotas... (9, 6)."

Gi Kūčių stalas, tarsi primena mums šeimos altorių. Čia mes pajuntam tą vidutinį ryšį, kuris mus riša su šeima ir tauta.

Tūkstančiai lietuvių ir šiemet prie Kūčių stalo pajausim, kad rišys su šeima ir tauta dar vis tebėra nutrūkęs. Tačiau nerauginamas duonos plotkele, kada keliausi per išblaškytų lietuvių rankas po platųjį pasaulį, neaplenk ir mano brolio prie Nemuno ir Sibiro taigoje. Būk jiems stiprybė ir paguoda!

Nieko brangesnio Kalėdų Kūdikis negalėjo atnešti už "Ramybės geros valios žmonėms" dovaną. Žmogus gali visko turėti, bet

be ramybės jausis nieko neturįs. Su Kalėdų Kūdikio gimimu pasirodžiusi šviesa tirpdė vergiją ir džiovino senelio ir našlaičio ašaras. Tiesa, su Kristaus gimimu neišnyko pasaulio neaišmės, bet kentėjimas įgyjo naują prasmę: palaiminta kančia dėl teisybės!

Kalėdų Kūdikis nieko daugiau nemylėjo žemėje, kaip savo motiną Mariją. Tačiau ar ji nevalgė tremtinės duonos, ar vidurnaktį neturėjo apieisti ramaus namelio ir keliauti į svetimą ir nežinomą šalį.

Kalėdų Kūdikis palaimino kančią, kuri atidaro akis amžinosioms vertybėms. Šviesa iš Betliejaus tvartelio anuomet sušaukino vergiją, toji šviesa nustelbs ir nūdieninį apokaliptinį slobiną, kuris įsisiurbęs į mūsų Tautos kūną čiulpia jos gyvybines jėgas ir kesinasi suduoti mirtiną smūgį. Mes girdim aimaną mūsų brolių ir jautime mūsų motulės Lietuvos išverktų akių ašaras. Tos aimanos ir ašaros mus įpareigoja aukotis ir Kalėdų švenčių proga nukreipti savo akių žvilgsnį į Kalėdų Kūdikį. Kad tik greičiau suburtų vergijos uolą ir lietuvis prie savo šeimos altoriaus vėl galėtų atnaujinti brangų ryšį, kuris mus riša su šeima ir Tauta. Kad tik greičiau pilna džiaugsmo krūtine galėtume tarti: **SVEIKI SULAUKE ŠVENTŲ KALĖDŲ!**

Kun. Z.

tas, pirmoje eilėje mes patys darome visa, kas mūsų jėgomis įveikiama, ir darome taip, kaip Vokietijos sąlygomis yra įmanoma ir realu. Nė vietoje yra visos abejonės ir nepagrįsti, nenuoširdūs yra priekaištai, kurių tenka patirti. Deja, vienintelis kelias jų išvengti buvo nieko nedaryti. Mes pasirinkome kitą kelią, jis yra sunkus, bet veda į tikslą. Ačiū pirmųjų aukotojų ir talkininkų paramai, darbas jau įpusėtas. Kviečiame ir kitus tautiečius pasekti jų gražiu pavyzdžiu, kad galėtumėm sėkmingai jį užbaigti.

Kadangi, kaip mums praneša, BALFas Vasario 16 gimnazijos namų vajuos nerems ir netarpininkaus aukų persiuntime, PLB Vokietijos Krašto Valdyba prašo tautiečių JAV-ese, kol nebus kitų nurodymų, aukas siųsti čekiais betarpiškai Krašto Valdybos adresu:

Litausches Zentralkomitee,
Hegelstr. 6,
Hannover-Kleefeld,
Germany.

P.L.B. Vokietijos Krašto Valdyba

A. Smetonos minėjimas

Ateinančių metų sausio mėn. 9 d. sueina 10 metų nuo nelauktos ir tragiškos prezidento Antano Smetonos mirties. Kiek girdėti, įvairiose vietose lygiai čia Amerikoje, lygiai kituose kraštuose, rengiami atitinkami minėjimai.

Clevelande, kur Antanas Smetona ilgesnį laiką gyveno, kur mirė ir išsilojo jo palaikai, minėjimas suskirstomas į dvi dalis. Viena dalis — pamaldos bažnyčioje ir vainiko padėjimas mauzoliejuje įvyks sausio mėn. 9 d. Antroji minėjimo dalis — akademija įvyks kiek vėliau, greičiausia kovo mėnesį.

MASKVA SUTINKA TARTIS

Atominės kontrolės reikalui Maskva pagaliau atsakė teigiamai. Ji norinti konfidencialių pasitarimų.

VISAM PASAULY

• Rytų Vokietijos patikėtinis Grotewohl iškviestas į Maskvą. Aišku, kad Maskva aptaria klausimus, kurie kils sausio 4 d. konferencijoje.

• Washingtonė įvyko Amerikos didesniųjų miestų majorų suvažiavimas. Jame prez. Eisenhoweris ragino atkreipti rimtą dėmesį į miestų apgynimą nuo orinio puolimo.

• Maskva pranešė, kad Berija ir kiti jo bendrininkai, prisipažino labai sunkiai nusikalstę ir kenkę sovietams. Laukiama jų visų teismo, bet teismas, greičiausia, bus slaptas arba jo visai nebūsia. Sprendimas gali būti paskelbtas ir be teismo procedūros.

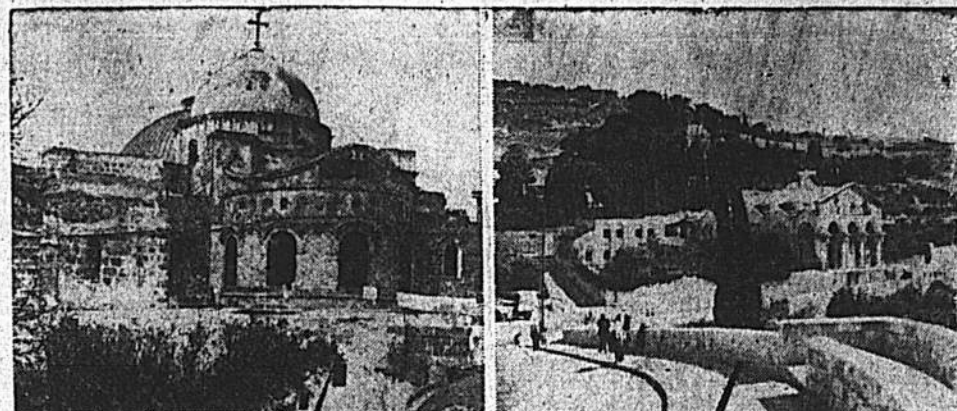
• Valstybės Sekretoriaus J. Dulles aptarė Korėjos padėtį su grįžusiu specialiu pasiuntiniu Dean. Dean nuomone komunistai tyčia delsia derybas, nes laikas dirbą jų natūrali.

• Amerikos kelios kompanijos buvo pasiuntusios įvairių gaminių į Čekoslovakiją, kaip kalėdinę dovaną čekoslovakų šeimoms. Čekoslovakai dovanas gražino, nes tai esanti amerikiečių propaganda.

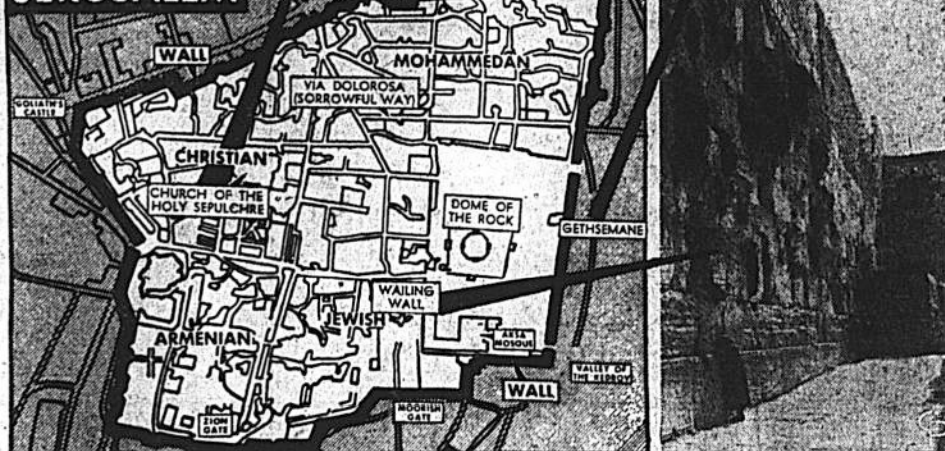
• Anglija atšaukė buvusį draudimą parduoti ginklus Ispanijai. Tai JAV — Ispanijos santykių pagerėjimo išdava. Bet Ispanija kreivai žiūri į Angliją, kuri savo laikui prieš ją organizavo prekybinį boikotą.

• Prancūzijos laikraščiuose vis dar pilna nepasitenkinimų dėl JAV sekretoriaus Dulles tiesios ir pamokančios prancūzams kalbos.

• Atlanto Sąjungos kraštų ginklavimui ateinančiais metais bus išleista 65.5 milijonų dolerių. Tam reikalui JAV išleis 52 milijonus, o kiti kraštai 13.5 milijonus.

JERUSALEM

Jeruzalė — šventasis miestas, šiemet švenčia 3000 metų sukaktį. Jeruzalė vyko dideli įvykiai, griuvo senų mūrų sienos, jų vietoj statės kiti ir jo garsas išliko amžiams.

Praraja, skirianti Prancūziją ir Vokietiją

(Mūsų bendradarbio Šveicarijoje)

III.

Per paskutiniuosius aštuonerius metus, kaip kraštas yra atskirtas nuo Vokietijos, Saaro klausimas nestovėjo vietoje. Jo raida ejo tam tikrais etapais. Jau minėjome, kad 1950 m. tarp Prancūzijos ir Saaro buvo pasirašytos kelios konvencijos, kuriomis buvo nusakyti santykiai tarp abiejų partnerių. Anuo metu konvencijų sąlygas padiktavo Prancūzija, tad ji visais gyvybiniais klausimais pasilaikė lemiamą žodį.

Bet nuo 1950 m. Europos politiniame gyvenime ėmė vis labiau ryškėti du faktoriai, veikę Saaro klausimą. Pirmas, nepaisant visų atkryčių, Europos apsiungimo judėjimas žengia pirmyn; antras, tolygiu auga Vokietijos tarptautinis svoris. Šie veiksniai tiesiogiai atsiliepia ir Saaro klausimui. Praktikoje tatau visų pirma pa-

Po Maskvos atsakymo tuoj pasigirdo įtakingų komentatorių balsai, kad Maskva dabar labai suinterisuota bet kokias derybas užmegzti. Užmegzti ir pradėti be pabaigos derėtis.

Ir šiuo klausimu reta optimistų, kurie manytų, kad Maskvos tariamas susidomėjimas prez. Eisenhowerio pasiūlymu, duotų ką nors gero.

sireiškė tuo, jog Saaro kraštas atgauna vis daugiau savarankiškumo. Prancūzija, būdama savo rūšies Saaro protektorė, noromis nenoromis turi eiti nuolaidų keliu ir atsižadėti vienos privilegijos po kitos. Tuo pačiu Saaro vyriausybė gauna daugiau teisių, o pats kraštas žengia į visišką valstybinę priklausomybę. Hoffmanno vadovaujama vyriausybė siekia ne kito, kaip Saaro kraštą pavertti suverene valstybe.

Tačiau Saaro valdžiai iš savo pusės tenka skaitytis su dviem kliuvniais. Iš vienos pusės, prancūzai nenori lengva širdimi atsisakyti savo dominuojančios padėties Saaro krašte, antra vertus, Vokietija ligšiol nėra formaliskai atsižadėjusi savo teisių į tą sritį. Kraštas de facto yra atskirtas nuo Vokietijos, bet jo teisinė padėtis dar nėra su tvarkyta. Tiek amerikiečiai, tiek angliai, siekdami pašalinti visa tai, kas kliudo Vakarų Europos apsiungimui, visą laiką pataria Paryžiui ir Bonnai tiesiogiai tartis dėl Saaro klausimo. Tai vienokia, tai kitokia proga abiejų šalių vyriausybių atstovai yra vedę derybas, bet teigiamų rezultatų ligšiol dar nepasiekta, nes abiejų šalių pažiūros lieka skirtingos.

Naujausių faktų šviesoje Prancūzijos politika yra ganėtinai paaiškėjusi. Paryžius įsitikino, kad jis nepajėgs apginti savo išskirtinių privilegijų Saaro krašte, tuo labiau negalės šios srities tiesiogiai prisijungti. Prancūzai norėtų Saaro klausimą išspręsti tuo būdu, jog kraštui būtų suteikta valstybinė laisvė, o kadangi ateityje vis dėlto gali kilti pavojus, kad Saaras užsigeistų vėl susidėti su Vokietija (arba vokiečiai užsima-nytų patys prisijungti kraštą prie Vokietijos), tai Saaras turėtų būti suinternacionalintas. Kitais žodžiais tariant, Europos valstybės garantuotų Saaro neišimamumą. Kai nūdien yra ma-

dinga Europos integracijos (apjungimo) idėja, iškelta mintis, jog Saaras būtų tikrai europinė valstybė.

Tačiau prancūzai, sutikdami Saarui suteikti nevaržomą laisvę politinėje plotmėje, nieku gyvu nemori išsižadėti ūkinio privilegijų. Pagal jų koncepciją, Saaras kiekvieną atvejų turi pasiūlyti pinigų ir mitybų unijoje su Prancūzija. Čia jiems pirmoje eilėje rūpi Saaro anglis. Kokią reikšmę anglis turi Prancūzijai, išvedę prancūzų ambasadoriaus Saarbueckene. Pasak jo, Saaro susijungimas su Vokietija sutrukdytų esamą Europos ūkinę pusiausvyrą. Montanos geležies ir anglies unijoje Vokietijos įnašas šiandien siekia 45%, Prancūzijos su Saaro kraštu 32%, o likusių valstybių (Belgijos, Italijos) 23%. Jei Saaras grįžtų Vokietijon, josios vaidmuo pakiltų iki 53%, o Prancūzijos nukristų iki 24%.

Jau sakėme, kad Prancūzija paskutiniuoju metu Saaro klausimu eina nuolaidų keliu. Kai artėjo rinkimai į Saaro parlamentą, tuometinis prancūzų užsienio reikalų ministras Robertas Schumanas 1952 m. lapkričio mėn. pasiuntė ministeriui pirmininkui Johannes Hoffmannui laišką, kuriuo prancūzų vyriausybė pareiškė, sutinkanti peržiūrėti 1950 metų konvencijas ir suteikti Saaro kraštui valstybinę laisvę. Bonnoje anas laiškas buvo pašaipiai pavadintas "priešrinkiminiu saldiniu", turėjusiu palankiai nuteikti saarriečius. Kaip ten bebūtų, bet rinkimai pasibaigė Hoffmanno laimėjimu. Iš Bonnos buvo paleistas šūkis, kad Saaro gyven-tojai boikotuotų parlamento rinkimus, nes "provokiškos" partijos esančios uždraustos ir negalincios išstatyti savo kandidatų. 1952 m. visos politinės pasaulis karštligiškai sekė, kuo pasibaigs Saaro parlamento rinkimai. Visus domino klausimas,

(Perkelta į 8 pusl)

Vasario 16-osios gimnazija jau atremontuota

Vasario 16 gimnazijos namai jau atremontuoti ir įrengti. Ne-trukus gimnazija pradės ten darbą. Keturi metus nuo gimnazijos įsteigimo mus slėgė nežinia, ką lemia jai rytojus, nes vien nuo svetimųjų malonės priklause jos pastogė. Dabar lietuviai patys bus tikri jos šeimimininkai. Keturi metus vaikai praleido skurdžiuose Diepholzo stovyklos mūruose. Dabar jų ten

laukia nepalyginamai geresnės sąlygos. Iki š. m. lapkričio mėn. antros pusės namams įsipirkti ir įrengti PLB Vokietijos Krašto Valdyba gavo 67.417,— DM iš Lietuvių Bendruomenės Šveicarijoje, kur buvusio jos pirmininko J. Stan-kaus pastangomis buvo praves-tas tam reikalui vajus tarp šveicarų, 25.000,— DM iš šveicarų organizacijų ir mūsų tautiečių

aukų, iš JAV 1.282,— DM, Vo-kietijoje — 8.345,— ir iš kitų kraštų — 461,— DM. Viso 102.505,— DM. Ton sumon įmokėtos tytos aukos, kurios įmokėtos BALFui, bet čia dar negautos. Iš surinktų pinigų apmokėti re-monto darbai, nupirkti naujo inventoriaus ir dalis įmokėta už namus.

Valdybai dabar lieka sumokėti už namus 150.000,— DM, iš kurių 45.000,— DM įmokėtini iki 1954 m. sausio mėn. 15 d. Kad galėtų tuos likusius savo įsipareigojimus tęsti, Valdyba prašo skubios mūsų tautiečių pa-ramos.

Perkant gimnazijai namus, mūsų vienintelis kapitalas buvo tikėjimas, kad Vasario 16 gim-nazija, kaip simbolis iš ašarų, kraujo ir griuvėsių kylančios Lietuvos, visiems lietuviams yra brangi ir kad tai, kas daro-ma jos labui, visada ras mūsų tautiečių tarpe pritarimo. Kad mūsų tikėjimas nebuvo tuščias, tie, kurie pirmieji savo aukomis tą žygį parėmė, jau tai įrodė. PLB Vokietijos Krašto Valdyba jiems nuosirdžiai dėkoja. Dar didesnės padėkos yra nusipelnė tie, mūsų bičiuliai, kurie tam reikalui pašventė ne tik dalį sa-vo uždarbio, bet ir nuo sunkaus darbo atliekamas valandas, rink-dami aukas ar žodžių ir plunks-na tą reikalą garsindami.

O tikslas tikrai yra ir aukų ir pasišventimo vertas. Mes ry-zomės užpirti Vasario 16 gim-nazijai namus tik būdami giliai įsitikinę to žygio reikalingumu ir tikslingumu, gerai žinodami, kad nuo jo pasisekimo ar nepa-sisekimo priklausė gimnazijos ateitis. Kad tikslas būtų pasiek-

JAV gynybos sekretorius Wilson (dešinėje) ir jo pavaduotojas Frank Nash, išėina iš NATO posėdžių Paryžiuje.

Mūsų mieliems skaitytojams, bendradarbiams, talkininkams ir rėmėjams geriausių

SV. KALĖDŲ
ir
NAUJUJŲ METŲ!
DIRVA

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 8, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balyš Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1916, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 8, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344.

Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balyš Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1916 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata tytams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

• Australų dienr. "The Mercury" žiniomis, D. Britanijos Karalienė, besilankydama Hobarto mieste, už išgelbėjimą 12 m. australės gyvybės įteiks 14 m. amžiaus lietuviui Ditu Janušaičiui medalį. Ją begelbėdamas Janušaitis vos pats nepaskendo. Tai ar tik nebus vienintelis Australijos lietuvis, kuris gaus aukščiausią Britų imperijos medalį už gyvybės išgelbėjimą.

• Argentinos universitetuose iki šiol mokslą baigė bent 10 lietuvių ir apie 100 studijuoja. Vidurinio mokslo įstaigose mokosi apie 1000 lietuvių ir apie 300 jas baigė. Pradėd. mokyklose apie 3000 lietuvių.

• Dirvos atstovas Chicagoje — J. Paplėnas persikėlė į savus namus ir dabar pasiekiamas: 5647 So. Wood St., Chicago 36, Ill. Telef. REpublic 7-8186.

• Dirvos atstovas Venezueloje Antanas Diržys iš Maracay miesto persikėlė į Caracasą.

• Dirvos bendradarbis Pranas Sutkus, neseniai baigęs karinę tarnybą Korėjoje, išvyko į Vokietiją ir medicinos mokslus baigia Heidelbergo universitete.

• Argentinoje mirė A. Rimša, kauniečių gerai žinomas sluvėjas. Į Argentina buvo atvykęs prieš 4 metus.

• New Yorko studentai, kurie domisi skautų korporacijos "Vytis" veikla, jos siekiais ir veikimo metodais, kviečiami šį sekmadienį, gruodžio 20 d. 12:30 val. atvykti į Apreiškimo parapijos patalpas Brooklyne, kur įvyks informacinio pobūdžio suėiga.

• J. Ulenas, gyv. 315 Eldert St., Brooklyn 27, N. Y. Tel. GL 6-2688, yra skautų draugovės draugininkas ir Liet. Stud. S-gos N. Y. skyriaus valdybos vice-pirmininkas. Pas jį registruojasi visi studentai, norį dalyvauti LSS suvažiavime sausio 2-3 d.d. New Yorke.

• Penkios akademines jaunimo organizacijos — ateitininkai, skautai, šviesiečiai, tautininkai ir varpininkai yra pakviestos studentų suvažiavimo metu New Yorke trumpai išreikšti savo ideologijas ir supažindinti visą akademinį lietuvių jaunimą su jų veiklos principais.

• "Aitvarų" kvartetas sėkmingai koncertavęs daugelyje vietovių JAV ir Kanadoje, pasirodęs televizijos programose, dažnai girdimas radijo bangomis atvyksta koncertuoti į Clevelandą. Kvartetui vadovauja muzikas Algirdas Kačanauskas (14 Kearny Ave., KEARNY, N. J.).

SOLISTĖ E. KARDELIENĖ ROCHESTERYJE

Lapkričio mėn. 28 d. Rochesterio Lietuvių Bendruomenės valdybos pastangomis buvo surengtas mūsų operos solistės Elžbietos Kardelienės koncertas. Programoje išgirdome lietuvių ir kitų kompozitorių kūrinius. Solistės dainavime jautėsi ilgy metų praktika, nes prie kiekvieno dalyko buvo eita drąsiai ir užtikrintai, rodant daug nuosirdumo ir įsijautimo. Tačiau virš visų programoje dalykų iškilė Kačanausko "Kad aš našlaitėle". Daug solisčių, ypač trem-

tyje tą dainą yra pamėgusios, bet solistės Elžbietos Kardelienės puikaus išpildymo dėka ta daina buvo išimta iš jau gerokai apdevėtų rėmų. Iš jos krūtinės liejosi tikrai skaudi ir graudi visų apleistos, visų skriaudžiamos našlaitės rauda. Savo melodija ir tekstu taip jautri dainelė, o dar solistės be galo puikiai interpretuota, ne vieną klausytoją giliai sujauzdino.

Šis operos solistės Elžbietos Kardelienės koncertas buvo maloni naujiena ir jos dar negirdėjusiems ir ją prisimenantiems iš Kauno operos spektaklių. Solistė visą laiką mūsų operoje dainavusi koloratūrinės partijos pasuko galingo dramatiškumo linkme. Tas posūkis, neabejojant tenka pripažinti, yra labai vykęs. Balsas skamba laisvai, plačiai ir galingai. Koncerto besiklausant nenoromis brukosi mintis į galvą: ar tik nebus čia buvusi mokytoja klaida, tokią stiprią ir galingą medžiagą palaužiant trapias bei grakštus charakterio koloratūrai.

Atvykdamas net iš tolimo Montrealio solistė savo apsilankymu suteikė rochesteriečiams daug džiaugsmo ir dvasinio pasitenkinimo. Klausytojai karštais ir gausiais plojimais palydėjo kiekvieną programos numerį, išprašdami keltą dainelių virš programos.

Solistei akomponavo muz. Zėnonas Nemeika. Pranešinėjo Bronius Vaininskas.

Sekmadienį solistė, giedojė bažnyčioje. Po pamaldų Bendruomenės valdyba, talkininkaujant vaišingoms ir darbščioms rochesterietėms, suruošė solistei priėmimą.

P. Armonas

JONAS IR JUZEFINA TULAUSKAI,

6619 Lawnview, Cleveland, Ohio sveikina visus Daytono lietuvių sulaukusius Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų.

Ar jau
įstojai į
VILTIES
draugiją?

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos REpublic 7-7868
Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Seštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago Ill.
Saukite — YA. 7-7381
Prima: vakarais 6 iki 9, seštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad.
tik susitarus

Tel. ofico ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.

VAL: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

Dr. I. Kuras-Ramunis
Spec. KODIKIŲ ir VAIKŲ LIGOS
VAL: pirmad., trečiad. ir penktad.
5-8 v. v.
seštad. 10 v. r. — 1 v. p. p.

IR
Dr. Jaras Ramunis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL: antrad. ir ketvirtad. 7-3:30 v. v.
seštad. 3-5 v. p. p.
7156 S. Western Ave.
MEDICAL CENTER
TEL: Kabineto REpublic 7-1168
Buto: WALbrook 5-3765

It's a

"Busy" Christmas

Padėkit jai pagreitinti
Jūsų Kalėdų šaukimus

ŠAUKITE NUMERIŲ

Kalėdų dieną paštininkas atideda savo krepšį į šalį ir pailsi kojas. Kalėdų Senelis atsilsis ir džiaugiasi savo eglute. Bet Jūsų telefono operatorė yra tik įpusėjusi savo dideliu Kalėdų darbe... tvarkydama tvaną šaukimų, kurie pro mus praeina Kūčių vakarą ir visą dieną per Kalėdas.

Tiek daug švenčių šaukimų, jog dalis jų gali būti trumpam laikui sulaikyti... nors daug specialių linijų ir daugiau operatorių dirba, kad tik perduoti visus tuos šaukimus. Atsiminkit... Jūsų šaukimas bus pagreitintas ir Jūs padėsit operatoriai duodami užmiesčio telefono numerį.

Merry Christmas
and Happy New Year

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

DU,

kuriais galima pasitikėti
Kalėdų metu

Kalėdų metu Jūs visuomet galite būti užtikrinti, kad Kalėdų Senelis atneš džiaugsmingą juoką ir išpėstų akių nustebimą mažų vaikų veiduose.

Taip pat ir per Kalėdas ar bet kurią metų dieną Jūs galite taip pat pasitikėti, kad Illuminating Company yra pasiruošusi patarnauti Jums visuose Elektros reikaluose. Užtat Kalėdų dieną daugiau kaip 700 tarnautojų atidavė savo šventes, kad Jūs geriau pasilinksmitumėt.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

DAIRYMEN ICE CREAM COMPANY

3068 WEST 106th ST.

OR 1-2300

BEST WISHES

To My Friends

For a Pleasant Holiday

EMIL CROWN

DIRECTOR OF UTILITY

CITY OF CLEVELAND

ORNAMENTAL IRON

Over 35 Years Experience
COMMERCIAL — INDUSTRIAL — RESIDENTIAL
Specializing in
Iron, Bronze, Brass, Balconies, Grills, Hand Rails,
Iron Stairs, Pipe Railings, Ornamental Screen Doors
Free Estimates — Satisfaction Guaranteed
State Wide Service

DANTE TERZANO & SONS

AND ORNAMENTAL SPECIALTY

11915 Mayfield Rd. SWEETBRIAR 1-7230
If No Answer Call RE. 1-5993 — CE 1-0421
Evening Calls: SW 1-8916

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Many Friends

THE REGENT STEEL COMPANY

3361 East 80th St.

VU 3-8500

BEST WISHES

To Our Many Friends

SLAGAR MACHINE & TOOL COMPANY INC.

9401 Sandusky

VU 3-7788

GREETINGS and BEST WISHES

TO ALL OUR FRIENDS

STATE CHEMICAL MFG. CO.

SANITATION BUILDING MAINTENANCE

Equipment and Cleaning Supplies

2435-45 Superior Avenue

TO 1-7114

Greetings and Best Wishes To Our Friends & Patrons

REMY DRUG CO.

PRESCRIPTION SPECIALISTS

7408 Wade Park Avenue

UT 1-4931

Lietuvių Prekybos Namai Chicagoje

Viena moderniausių, lietuvių vadovaujama, baldų ir namų įrengimų prekybos įmonė, užimanti per 15,000 kv. pėdų plotą.

Baldai ir kiti namų įrengimai pristatomi iki 150 mylių už Chicagos be jokių primokėjimų.

TELEFUNKEN RADIO APARATAI

Europos stotims klausyti, televizijos aparatai, rašomosios mašinėlės lietuvišku raidynu.

Įmonė atidaryta: pirmadieniais ir ketvirtadieniais
nuo 9 iki 9:30 val. vak.
kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak.,
sekmadieniais nuo 10 iki 5 val. vak.

Furniture Center, Inc.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Tel. Victory 2-4226

Pagal Jurgį ir kepurę

Taigi, kaip praėjusį kartą kalbėjome, — dėl ko ginčijamasi tarp "veiksnių"?

Dėl ko laikraščiai rieja? Dėl ko tariami metų metais ir nesutariami?

Dėl ko net šmeižiamasi ir koliajamasi?

Koks čia kompromisas galimas ir reikalingas?

Kaip visa tai suprasti, nes eilinės publikos lietuvis sakosi, kad jis čia nieko nebesupranta. Matyt, visi tokie pat vienodai dantuoti ir raguoti. O gal ir žūliai, tik beuostantieji, kur daugiau vado garbė ir ypač pinigėlis kvepia....

Kurių "teisybė" ir kurių "neteisybė"?

Kurie iš visų tų kompanijų yra "blogi žmonės", kurie "geri" katalikai?

Kurie "netikę" politikai ir neveiklūs, o kurie labai judrūs ir išmintingiesni net už senį Ernestą Galvanaušką, atsidūrusį Madagaskare?

Kurie iš jų pilni tuščių ambicijų ir nepagrįstų pretenzijų, o kurie — sklidinas kuklumo, nusizeminimo ir visų žemiškų gėrybių atsisakymo indas, kalbant litanijų stiliumi?...

O, Viešpatie, kokie "emigrantiški" klausimai! Net nesinori j juos atsakyti.

AR JAU GRIEBSIMĖS RYKŠČIŲ?

Bet kas kalba apie kompromisus ir juos siūlo, j daugumą tų klausimų turėtų aiškiai atsakyti. Tada kiekvienas lietuvis suprastų ar bent savo nuomonę susidarytų.

Aš būčiau linkęs tik trumpai pažymėti, kad mūsų žmonių "blogumo", politikų "netinkamumo" ar jų "ambicijų tuštumo" jokių būdu nedrįščiau laikyti pagrindinėmis nesutarimų priežastimis. Gali būti ir tų visų trijų ydų po truputėlį. Juk ne visi iš mūsų dabar tik kaip arkangetai vaikšto po platųjį blyš.

BRONYS RAILA

pasaulį su tautinėmis vėliavėmis ir kikiškais... Liuciperius, kaip gerai žinoma, buvo pats mylimiausias Viešpaties angelas, bet ir tas suklupo išdidume, be reikalo pakėlė negudrai paruoštą maištą, pralaimėjo, dėl ko ir mes dabar visi tebekenčiame daugiau, negu reikia. Ir vis jo prakeiktu pavyzdžiu užsikrečiame...

Man rodos, kad mūsų vadovaujančius politikus turėtume kiek daugiau pagerbti. Jie nėra tokie kvaili ir minkštakūniai, kaip tūlas pamano. Jei jau taip ilgai, stačiai be perstojo ir su ožišku užsispyrimu ginčijamasi ir niekaip nesutariami, — tai, matyt, yra dėl ko. Matyt, šalia visų ambicijų, garbių ir pinigėlių troškimo, dar yra kokių kitų priežasčių.

Yra turbūt kokių esminių politikos dėsnių skirtumo, nevienodų ir principinių pažiūrų skirtumo į Lietuvos valstybės turinį. Ypač skirtingų nusistatymų dėl visos vadinamosios "Lietuvos laisvinimo" politikos. Jei tokių svarbių principinių skirtumų nebūtų, būčiau vienas iš pirmųjų ir be jokio sąžinės graužimo kurstyti lietuvių visuomenę imkit rykštes, sukikt bizūnus ir pliekit jiems, kelnętes žemyn pamovę! Nes kitaip tvarkos niekad nebus...

YRA DOKUMENTŲ

Taip tačiau nekurstau, nes daugybė faktų rodo, kad yra rimtos ir gilaus principinio pobūdžio priežastys, kurios visų veiksmų darnų bendradarbiavimą trukdo. O kai trukdo, tai sąvaine aišku, ginčijamasi. Gi kai ginčijamasi, tai — pradžioje mintį — silpninamas lietuviškas atsparumas užsieniui ir labai apgailėtinais menkinamas įnašas į Lietuvos laisvinimo

Rimčiau pastudijavus tą klausimą, sutraukus įvairius ir dažnokus Vliko pirmininko viešus pasisakymus viso Vliko, savo grupės ar savo asmeniškų vardu, taip pat nors ir retus, bet su aiškiu turiniu Lietuvos Diplomatinio šefo pasisakymus ir pagaliau Lietuvių Rezistencinės Santarvės įvairius pareiškimus, — tokių aiškių dėsnių dėl esmės ir dėl metodų būtų galima surašyti mažiausia keliasdešimt. Ir visa tai būtų ne smulkmenos.

Čia betgi apsiribosiu tik keeliais dėsniais iš Vliko Pirmininko ir Diplomatinio šefo "santykių" srities, nes per paskutinį pusmetį čia vėl kaip tik paastėjo ginčai ir juos emė lydyti tarptautiški straipsniai atitinkamoje spaudoje.

Tas, kas dabar yra, nėra nauja. Todėl eikime prie šaltinių versmės, pradėjusios trykšti prieš keletą metų. Niekas iš esmės per tą laiką nepasikeitė.

KATRA KONSTITUCIJA?

Lietuvos Diplomatinio šefas ministeris Stasys Lozoraitis savo ir be abeje, viso Lietuvos Diplomatinio korpuso užsienyje vardu 1951 metais rugpjūčio mėnesį paskelbė pareiškimą, kuris buvo atspausdintas visoje eilėje laikraščių. Niekas vėliau neparodė, kad nuo tame pareiškimu išdėstytų principų būtų buvę atsisakyta.

PIRMAS iš jų taip skamba: "Lietuvos Konstitucija tegali būti pakeista, atstačius Lietuvos valstybės nepriklausomybę... Negalima keisti Konstitucijos užsienyje. O be to, tam mes neturime kompetetingo valstybės organo".

Koks nusistatymas tuo klausimu ejo iš Vliko ar bent jo daugumos?... Veiksmų ir pareiškimų būta labai daug, pradedant nuo pat 1945 metų Wuerzburgo, kur buvo daugumos nutarta atsisakyti nuo paskutiniosios 1938 metų Konsti-

tucijos (pagal kurią buvo Lietuvoje sudarytas pats Vlikas) ir pradėti vadovautis 1922 metų konstitucijos "dvasia", — ir baigiant pastaruoju Vliko pirmininko pareiškimu per Eltos Informacijos Nr. 23 (151) šių metų rugpjūčio 20 d., kur jis tebedini "ypatingai gražius Berno konferencijos laikus"... kur esą buvę susitarta "sudaryti Vykdomąją Tarybą, kuri vykdytų vyriausybės funkcijas, pagal 1922 metų konstitucijos dvasią".

TIE, KURIEMS NĖRA "JOKIOS GALIOS"

Tas klausimas neišspręstas, buvo sujauktas ir tebejaukiamas.

Vliko "užsienio reikalų valdytojas" svetimos valstybės rašo memorandumus ir visą mūsų propagandą svetimiesiems veda 1938 metų konstitucijos dvasioje ir net tuo pagrindu, kad Respublikos Prezidentas pasitraukė į užsienį ir Paleckio sudarytoji vyriausybė buvo nelegali, o tik okupanto primesta.

Bet saviesiems, lietuviams, turinti galioti 1922 metų konstitucija, nes keliolika asmenų tremtyje ją "pakeitė", ir laikantis tik tos konstitucijos, kaip TEVYNES SARGE, Krupavičiaus partijos oficioze, išaiškina Dr. P. V. Raulinaitis, visos vėlesnės konstitucijos "nieko nepareigojo ir niekad nebuvo ir nėra privalomos". Visi vėlesni Lietuvos vyriausybės "išleisti įstatymai ar tarptautiniai susitarimai... neturi jokios teisės galios ir neprivalomi... kaip vidaus krašto valdymo reikaluose, taip ir santykiuose su kitomis valstybėmis".

Logiška ir vienintelė išvada iš tokių tvirtinimų plaukia ta, kad ir visi vėlesniųjų už 1929 metus vyriausybės paskirti Lietuvių diplomatiniai atstovai užsieniui ir jo labiau dėl ypatingos padėties paskirtas Lietuvos Diplomatinio šefas, — "neturi jokios teisės galios ir neprivalomi"!

LIETUVOS LAISVINIMAS NUO VALDININKŲ

Neužtenka, kad nuo tų visų privalomybių "Lietuvos liaudį" išlaisvino ir atpalaidavo Stalino-Malenkovo okupacija. Nesvarbu, kad dar kelios didžiosios Vakarų demokratines valstybes senuosius Lietuvos pasiuntinius ir patį Diplomatinio šefą tebeprapazįsta legaliais ir teisėtais teisiškai tebeegzistuojančios Lietuvos valstybės atstovais. Mūsų, lietuvių, geras katalikas, teisių mokslo daktaras, stambios lietuviškos partijos, kurios vadovaujantis narys yra Vliko permanentinis pirmininkas, organe įrodinėja, kad visa tai "neturi jokios teisės galios"!

Aš nežinau, kaip tokius dalykus reikėtų geriausiai pavadinti. Ir čia galvos nelaužau. Bet jūs dabar gal gerai uždužiate d v a s i ą, kurioje turi vykti "bendradarbiavimas" tarp tremties lietuvių politinių grupių komiteto ir visos užsienio diplomatinės tarnybos šefo, jų spaudoje dažnai vadinamo "valdininku".

Vienos ar kitos konstitucijos laikymosi klausimas daugeliui mūsų atrodo tik tuščias ir teorinis pasenusių rabinų ginčas dėl vieno sakinio Talmude. Ir man taip atrodytų.

Bet matome, kad kai konstitucijas tremtyje ant popierio pradėti "pakeisti", tai joks, ne tik draugiškas ir darnus, bet šiaip žmoniškas bendradarbiavimas pasidaro kartais neįmanomas. Kur čia sklandžiai bendradarbiaus "visas teisines galias" turintis tremtinių komitetas su "jokios teisės galios neturinčiais", neteisėtos vyriausybės buvusiais valdininkais: piliečiais Lozoraičiu, Balučiu, žadeikiu ir kitais... (Tęsinys sekančiame numeryje)

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesių pabaigos!

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

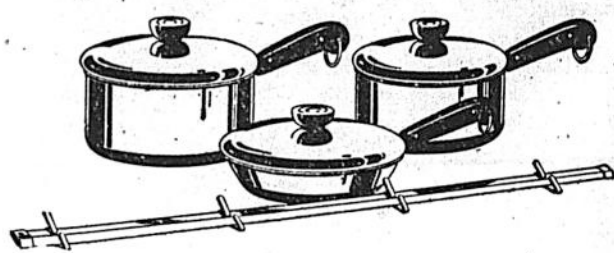
NORWOOD DRUG, Inc.

PRESCRIPTION SPECIALIST

6411 Superior Ave.

HE 1-1035

is headquarters for REVERE WARE

Jūsų susipažinimui su Revere Ware siūloma 7 gabalų setas, labai pigia kaina, tik \$14.95. Labai tinkama dovanoms. Geresniam virimui pirk tik nikelininius variniais dugnais puodus — Revere Ware.

ILLUSTRATED:

Revere Ware Beginner's Set
(1 and 1½ qt. Sauce Pans and
6 in. Skillet, all with covers—
plus stainless steel Revere Rack).

WE CARRY A COMPLETE STOCK OF REVERE WARE

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

VYSKUPAS IR VELNIAS

IGNAS J. ŠEINIUS

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

Taip išties svecias jam nesvetimas! Profesorius Frost prisitraukia arčiau su fotelio. Jam pasidarė įdomu, kaip ir kokie reikalai jo gyvenime tiek nuėmusių apykaklę čia atvėdė.

Ne, jo akys nemeluoja, jis nemiega. Ir kaip žmogus galėtų užmigti, jo padėtyje atsidūręs?

— Tu šaukeis mano pagelbos? Štai aš esu čia, pasirengęs patarnauti.

— Nekrešk juokų, nenuoduok kad esi kuo nesi, — profesorius Frost nuroja ranka.

— Ką, netiki velniu? Teologu būdamas turėtum tikėti. Jei manim netikėsi, niekas tavim nepatikės.

— Koks iš tavęs velnias! Moteriška, kamferu nuberta antmestinė apykaklė. Tušios puikybės papuošalas. Iš mados išėjęs.

— Nori mane pamatyti man daugiau įprastam, bibliškam pavydale?

Svečio nugara pasišiaušia, akys spindėdamos mažėja, kaktoje iš po ausių dygsta ragai. Uodega raitosi, eina smailyn, plonėja, snukis pradeda panešėti į ožio. Ir... O! — Ne! Saugok Viešpatie! Verčiau lik lapės kailyje. — Išgastis kausto profesorių Frostą.

Visdėlo jam ir įdomu. Skubiai ištiesęs ranką į stalą, susigraibo akinius. Užsideda, arčiau įsižiūri į svečią, dabar vėl lyg niekur nieko lape virtusi. Sudėjusi priešakines kojas ir smakrą ant fotelio šoninės atramos, lapė iš savo pusės įsižiūri į Thomą Frostą. Talingai, net nuoširdžiai draugiškai. Kartais patraukia cigaro dėmę, elegantiškai ji nupučia tai šonan nuo profesoriaus Frosto, tai augstyn, j lubas.

— Akiniutas tu labai gerai, rimtai atrodai, — pastebi lapė. — Akiniai paryškina tavo dvasinius bruožus. Giliausiai atkūsi viršutinę lūpą, tiesumu tiesi stiproka nosis. Energingai suformuotas smakras, valios pilnas. O kokia plati kaktą, kiek švento rūstumo tirštuose antakiuose! Nemažas be to esi. Galėtum būti katalikų vyskupu. Kodėl ne, tiktum net inkvizitorium.

— Tau patiktų.

— Ne, nelabai tiktum. Negali nuslėpti, kad žavies gražiąja lytimi. Perdaug ją mėgsti.

— Ne gražiąją lytį bendrai, žmoną Margretę myliu.

— Taip, ji verta vyro meilės. Ryžtingo vyro karštos, didelės meilės. Ir jo pastangų, ne taip sau bet kokių.

— Žiūrėk, jau ketvirtus vyskupo rinkimus rengies pralaimėt.

— Ar aš laiku nekandidavau? Gal mano vardas neturi garso ir svorio?

— Nepasakotum niekų, būdamas praktiškos, pritaikomos teologijos žinovu! — Lapė atsisėda stačia ant paskutiniųjų kojų. Giliau dėmę užtraukia, nuberia lėkštukė ant rūkamojo staliuko pelenus. — Juk pats neblogoj nujauti... Ką nujauti, žinai, kad liksi kur buvęs ir po šių rinkimų. Ir dar meluoji Margretai, ramini ją. Man daros neskanau, tai matant.

— Tai ką, kaip tikras velnias nori išnaudoti mano keblį padėti? Nori, kad parodučiau tau sielą? Už trumpą žemės malonumą amžius turėčiau kentėti pragare.

— Man tavo sielos, Thomai, nereikia. Pasidarė sunku su vietomis pragare, neišsitenkam.

Thomui Frostui daros įdomiau, jis pagyvėja. Nors ir stengdamasis paslėpti augantį susidomėjimą, jis nejuočiom tiesiai atsisėda fotelyje, veidu arčiau į gundytoją.

— Tai ką gi darot su nusikaltėliais, Dievo pasimetusiais vaikais?

— Paliekam jiems patiems išsiaiškinti su Dievu. Čia jau ne mūsų reikalas.

— Bet visdėlo dovanai niekam nieku nepadedat, reikalaujat atlyginimo?

— Žiūrint kaip. Pareina nuo žmogaus padėties ir einamų pareigų. Tavo atveju tikriausiai eisiu, laukiamų pareigų.

— Idomu.

— Būdamas vyskupu tu turėtum kasmet išvesti iš kelio po vieną žmogų. Anksčiau nekaltą, nieku nenusidėjusį. Tai juk labai nedaug turint galvoje, kad Movaros vyskupija nemaža. Nepamiršk, kiek žmonės patys išveda vienas kitą iš kelio. Velnio neprasmi ir neprasyti. Kiek vyrų nustumia prapultin gražios moters ar politiniai pamoklininkai? Kiek nesusuka moterims dažnai šiaip blaivios galvos visokio madnumo vertelgos ar smailaus žodžio menininkai, poetai, rašytojai?

— Pasakoji nors ir tikrus, bet baisius daiktus. Norėčiau arčiau išgirsti, ką konkrečiai turėčiau padaryti?

— Jei tik po vieną žmogų metams, tai, aišku, turėtų būti ne taip sau koks menkinis. Pats supranti. Turėtų būti kas laikraščiuose parašyti.

Velnias lapės pavydale vėl daugiaprasniai, cigarą įstrižai pakreipęs, nukrato pelenus ir vėl patraukia gilų, lėtą dūmą.

— Tai ką, turėčiau kaikokį dorai išauklėtą jaunuolį paraginti pavogti kaiką? Ar kokią skaidrios sielos mergaitę išmokyti meluoti mamai?

Velnias sprogsta juokais, dėmėmis užspringdamas. Nuryjėjęs ir lyg akimirksnį pagulvojęs plyšta iš naujo, pašokdamas foto-

lyje ir pelenus nuberdamas aslos kiliman. Nesusilaiko, kvatoja konsulsyviai gargaliuodamas ir cypdamas. Kaip teologijos fakulteto dekanas Harm kokio posėdžio metu, prisiminęs prieš dieną nugirstą anekdotą.

— Ar Dievo nebijai? Mano žmoną prikelisi.

— Nebijok, mūsų niekas neišgirs, — nusišluosto velnias lapės uodega kaktoje išsimušusį prakaitą.

— Tai ką, gal permažai? Nejau tai būtų permažai vyskupui, vyriausiam patikėtos srities žmonių sielų ganytojui? Gal norėtum, kad vienais metais išvesčiau iš kelio landshoevingą, laeno viršininką, o kitais patį bažnyčios ministerį? Trečiais gi vėl ką, nusikalsdamas vyskupu augstam pašaukimui ir paskirčiai? Pagalvok ką katalikai pasakytų, išgirdę apie tokį vyskupą protestantų krašte.

Šį kartą velnias nesijuokia.

— Nebijok, niekas žmonių tavęs nei neįtars. Juk su velniu turi reikalą.

— Nuo Dievo nieko nepaslėpsi.

— Taip, su Dievu gal sunkiau.

Profesorius Frost pats nori paskubinti reikalą, prieti galutino aiškumo. Sueria rankas ant kelių ir klausia:

— Pasakyk tada pats, kokia kaina siūlai man padėti?

Velnias paplaka uodegą, pertraukia nagais per šius.

— Tavo pagundon atvesto žmogaus nusikaltimas turės būti baudžiamas... mažiausiai kalėjimu iki gyvos galvos. Nei kiek ne mažiau.

Profesorius Frost kaip prišala prie fotelio. Tokiu pat staigumu jame piesta atsisloja gero ir doro žmogaus jausmai. Kokią minutę, lyg amžinatvę tylėjėjęs, žadą atgavęs ir abiem rankom įsiremęs fotelio nusto jis kietai ir lemiamai:

— Niekados! Gali grįžti savo pragaran.

Kaip pamestas daiktas, lapė nuslenka iš fotelio aslon, paspaudus uodegą nukiuti-na į langą. Šoka pro jį, tik susilaiko lange, atsigrižta.

— Kaip sau nori, Thomai. Norėčiau kaip kolegai padėti.

— Kolegai?! Aš tau parodysiu! — Stvertų Bibliją nuo stalo, kad joje sukauptą jėgą velniui sutriuškintų. Jo į šventąjį Raštą ištiestos rankos pastyra.

Velnias lyg nieko nebūt pastebėjęs.

— Argi nesam kolegos? Abu ganom ir medžiojam žmonių sielas. Tu sau, aš sau. Kartais vienas kitam padedam.

— Tu man dar daugiau plūsi?! — Puola iš naujo į Bibliją, gilioj pagarboj iš prišakio. Nepasiekia. Thomas Frost stamba, nesupranta.

— Matai, jau esi nusidėjęs, su velniu deryboms įsileidęs. Bet nieko, turėsi pakan-kamai laiko atgailauti. Likęs vienas, be Margretos. Liksi ir be studentų. Juk pasidarysi labai neįdomus, netekęs įkvėpimo šaltinio.

Profesorius Frost klausosi. Svarsto. Jo galva svyra. Sunki nuo nevilties.

Ryžtingai, vyriškai atkelia galvą.

— Nieko, būsiu išrinktas vyskupu ir be-tavo pagalbos. Išvystysiu visą energiją.

— Nebūsi. Liko tik dešimt dienų. Tai labai mažai laiko iškilkti vyskupo kandidatūrai virš visų kitų. Juk čia renka savo vyskupą kunigai, atmint: kunigai! Juos pakreipti vienur ar kitur, tai visai kas kita nei palaida minią.

— Tu manai, kad tau pavyktų? — pastebi profesorius Frost sarkastiškai. Nusi-ima akinius pavalyti.

— Kaip žinai, man daug kas galima. Labai daug.

(Bus daugiau)

STUDENTŲ ŽODIS

Nr. 13

Redaguoja: K. Ostrauskas, R. Mieželis ir Vyt. Kavolis. • Red. adresas: Mr. Vyt. Kavolis, 106 Wm. James Hall, Harvard University, Cambridge 38, Mass.

Nr. 13

Politinės studijos

Clevelande balsavome ir (1) prisipažinome, jog nerodome tiek politinio susipratimo, kiek iš mūsų galima laukti, ir (2) pasisakėme, nedidele balsų dauguma, prieš dalyvavimą politinėse partijose. Svarbu ne tai, kad politinių partijų šalininkai pralaimėjo — nes to galėjo laukti kiekvienas, kuris žino, kaip šių dienų jaunimas jas vertina, — bet tasai, palyginti, nežymus balsų skirtumas, kuriuo pralaimėta. Studentija, tai parodo, turi susidomėjimą politiniais dalykais, ir, atitinkamai į šį susidomėjimą prakalbėjus, ji būtų galima išnaudoti ad. majorem Lithuaniae gloriam.

Studijų dienose buvo pasiūlyti du receptai (nebūtinai vienas kitą išskiria) politinį susipratimą ugdyti: dalyvauti lietuvių politinėje veikloje ir ją studijuoti. Kad modernus žmogus yra politiškai susipratęs žmogus, atrodė visiems aišku. Bet nebuvo aišku, ką reiškia politinis susipratimas (ar net ir pati politika), ir tik todėl šioji dilema iškilo.

Politika, išskyrus vienam kitam specializuotam asmeniui, nėra intelektualinis interesas. Ji nebūtinai yra ir tikrai neturėtų būti ne amatas: bendruomenės gerovė yra per daug svarbus reikalas, kad ji patikėtų profesinių politinių amatininkų rankoms. Politika yra bendruomeniško individo išėjimas į viešumą, atsakymas į jos socialines problemas ir jungtinė veikla jų išsprendimui. Politika todėl nėra nei supratimas, nei amatas, o akcija: laisva, visuotinė ir inteligentiška. Akcija, kurią galima būtų kiekvienam skubos atveju mobilizuoti ir kurios rezervas būtų turėtų būti neprilygstamai didesni, bet lygiai gerai pasiruošę ir sąmoningi, kaip ir jos aktyvas. Visa tauta turi būti lygiai ir didžiai politinė; jos atstovai parlamente ir kitur turi būti ne tie, kurie savyje sukaupia ir izoliuoja politinį žinojimą, bet kurie atstovauja politiškai susipratusios tautos plačiųjų sluoksnių politinę nuovoką.

Politinio žinojimo sukaupimas viename asmenyje duoda politinį mokslininką — šaltą analitišką intelektualą. Valstybės pilietij duoda politinis aktyvumas, interesas, politikos meilė. Ne politinio mokslininko, bet valstybės piliečio siekiama savo politiniu ugdymu prisitaiginti. Todėl ne studijiniai rateliai, teisinga šaltą ir atitraukintą interesą, o politinė akcija, įgaivinanti žmogų į politiką, tegali būti kelias į pilietiškumą. Su valstybingumu reikia sutapti, o ne į jį iš tolo žiūrėti.

Būti piliečiu, kaip ir gyventi, išmokstama begyvenant: imituojant ir santykinaujant su kitais. Gyventi be principų yra pajaco dalis. Bet principai formuojasi sykiu su gyvenimo užduočių išsprendimais. Pirmia išskirti principus ir tik paskui bandyti juos pritaikyti gyvenimui — reiškia jam tuos dirbtinius (nes gyvenime neišsikovotus) principus primesti, jo realybę iškreipiant, jo gaivalingą tiesą ir pojūtį išprievartaujant. "Komunistinė santvarka" arba A. Maceinos "kultūrinė demokratija" yra tokių abstrakčių, be sąlyčio su tikrove, sudėliotų schemų primetimas gyvenimui. Bet pastarasis turi vien sau būdingą būdą pasijuokti iš gudresnių už jį.

NEPRIKLAUSOMŲJŲ STUDENTŲ SUVAŽIAVIUI ARTEJANT

Per paskutinį Amerikos lietuvių studentų suvažiavimą Chicagoje, vienas suvažiavimo dalyvis paprasčiausiu tuo metu pranešimą darysį prelegentą, kad jam būtų paaiškinta kas yra nepriklausomieji studentai. Prelegentas, panaudodamas visus įmanomus išsukinėjimo metodus, sugebėjo į klausimą atsakyti, jo neatsakymas. Tuo viskas ir pasibaigė.

Vadimamieji nepriklausomieji studentai atsirado kartu su studentų sąjunga. Jie ir reikėsi tiksliai sąjungoje, ypač per rinkimus, kandidatavimui atskiru sąrašu į centrinius organus. Nors dauguma nepriklausomųjų ir priklausė įvairioms akademiniams organizacijoms, tačiau sąjungoje jie dirbo ne kaip tų organizacijų atstovai, bet kaip atskiri individai, kuriuos jungė bendro darbo ryšys. Jokios oficialios organizacijos jie nekūrė, nes tokios ir nereikėjo, o be to vis dar buvo tikimasis, kad senosios akademinės organizacijos įsijungs į sąjungos ir apskritai visos dabartinės studentijos gyvenimą ir užpildys laikinai susidariusią studentiško veikimo per akademines organizacijas tuštumą. Galia, bet maždaug tokia padėtis yra ir dabar. Studentų sąjungoje, kuriai priklauso apie 80 procentų dabar studijuojančių, aktyviai reikišiasi tik dvi studentų grupės: studentai ateitininkai ir nepriklausomieji. Paskutinieji nebūtinai

atstovauja visus tuos, kurie nėra studentai ateitininkai. Tačiau tie, kurie nesaisto sąvės nei su viena jau minėta grupe, yra nepriklausomesni už pačius nepriklausomus, nes jie niekam nepriklauso. O tokių studentų sąjungoje yra gana daug.

Kyla klausimas, ar tokiai padėčiai susidarius, nereikėtų nepriklausomuosius bent iš dalies "supriklausominti", įkuriant plačios tautiškai liberalinės pakraipos akademine organizacija, kuri rion tiltų bent didesnioji dalis nepriklausomųjų ir niekam nepriklausančių lietuvių studentų. Šis klausimas darosi vis aktualesnis, atsimenant, kad paskutiniu laiku vis daugiau ir daugiau kolegų iš pačių nepriklausomųjų tarpo pasisako už tokios minties įgyvendinimą. Ir kiek teko girdėti, per Kalėdų atostogas New Yorke šaukiamas pirmasis nepriklausomųjų suvažiavimas.

Visi turbūt sutiks, kad organizuotas veikimas yra sėkmingesnis už neorganizuotą. Tačiau organizuotumas dar nėra organizacijos pasisekimo laidas. Labai lengva išrinkti centro valdybas, skyrių valdybas, revizijs komisijas ar dar ką nors panašaus, bet jei narių tarpe nebus bendro idėjinio ryšio (idėjinio pacia plačiausia prasme, kad neužsigautų mūsų antiideologai, kurių antiideologikumas čia ir tilptų), kuris būtų tas nedustojantis impulsas tikslų įgyvendinimui; revizijos komisijos

ir garbės teismai organizacijos egzistencijos nepateisins. Ar būtų įmanoma surasti tokį bendrą ryšį mūsų nepriklausomiems studentams — sunku dabar pasakyti. Tačiau esančioje situacijoje bandyti galima.

Kaip jau minėjau, iš berods šešių Lietuvoje ir Vokietijoje veikusių akademinių organizacijų, studentų gyvenime aktyviai dalyvauja tik viena, kuri turi ryškų ideologinį atspalvį ir todėl visiems negali būti priimtina. Kitos organizacijos yra arba visai neaktyvios arba tiek mažai aktyvios, kad didesnės įtakos nesudaro. Visai panašiai, kaip mūsų politinių grupių veikloje tremtyje: du blokai, kurių vienas ideologiškai vieningas, todėl stiprus, gi kitas, susidedantis iš kelių grupių su mažesniais ar didesniais pažiūromis, o dažniausia asmeninės ambicijos arba praeties sąskaitų suvedinėjimo skirtumais, dėlto silpnas ir neefektyvus. Šiandien studentai, ypač nepriklausomieji, yra dar per jauni turėti politinę praeitį, o kiek liečia ambiciją, tai ji daugiausia reikišiasi per suvažiavimus ir ginčus spaudoje ideologiniais klausimais. Šia prasme nepriklausomieji studentai yra be praeties, tikri dabarties piliečiai, iš kurių dar viskas gali išeiti. Sąjungoje juos rėšo bendras darbas, bet be sąjungos jų dar yra tiek daug kitų bendro intereso aspektų (kultūrinis, politinis etc.). O be to ir toje patoje sąjungoje jie ne amžiams pasiliks.

Ivykstantis New Yorke suvažiavimas ir turėtų daugiausia laiko skirti tokio bendro intereso įsiekimui. Jei jį pasieks rasti, naujojo sąjūdžio ateities bus užtikrinta. Perdaug nereikėtų nusiminti, jei iš pradžių tai sunkiai vyks. Juk tik reikia atsiminti, kad dalis vadinamųjų nepriklausomųjų studentų už sąjungos ribų priklauso ar priklausė kitoms akademiniams organizacijoms. O, be to, kai turima reikalo su "nepriklausomais", reikia visados tikėtis, kad bus nuomonių skirtumai. Tačiau dabar ir nuomonių skirtumai yra geriau negu nieko. Jie bent parodys, ko dalis lietuviškosios studentijos nori, ypač kiek tai liečia organizacinį studentų gyvenimą. J.

UŽUOMINOS

New Yorkas šaukia... Šaukia New Yorko didmiestis studentus vėl susirinkti ir apsvastyti bėgamuosius Lietuvių Studentų Sąjungos reikalus.

Turėsime progos išgirsti, ką nuveikė per pėreitus metus mūsų skyriai ir centro valdyba. Pamatysime, kaip turėtų būti pravaistas geras skyrius susirinkimas. Išgirsime mūsų ideologinių jaunimo atstovų pasiūlymus studentijai ir mintis, kurių jie siūlys tremtyje nepamiršti. Turėsime progos dalyvauti komisijų posėdžiuose, kuriuose nagrinėsime kelias didžiąsias sąjungos veiklos problemas: kaip šalpa, metraštį ir informacijas. Bus laiko padiskutuoti, pasiginčyti ir vėl susitaikyti. O ir susitiksime visi iš visų Amerikos kampų: girdėt jau judant Chicago ir Bostoną, Detroitą ir Baltimorę, Urbaną ir Fartfordą...

Tai kiekvienas studentas, kas autobusu, kas traukiniu, kas lėktuvu, sukime Kalėdų atostogų metu į New Yorką — ten pasimatysime sausio 2-3 d.

SKAITYTOJAMS

Pastebėjome, jog metinė Dirvos prenumeratos kaina kai kuriems mažiau turtingiems kolegoms — Studentų žodį padaro sunkiai prieinamą. Todėl kreipėmės į Dirvos redakciją, ir šioji maloniai sutiko Studentų žodžio skaitytojams Liet. Studentų Sąjungos JAV nariams padaryti Dirvą prieinamą už pusę kainos, tai yra už 2.50 dol. metams. Nori šia atpigintą prenumeratą pasinaudoti, prašomi rašyti, nurodant adresą ir prisiunčiant prenumeratos mokestį, Studentų žodžio redakcijai šiuo adresu: Mr. R. Mieželis, Harvard Graduate School of Business Administration, Morris Hall B-42, Boston 63, Mass.

Skatiname kolegas ir koleges šiuo atpigintu būdu "susiziūduoti" su studentiška spauda, kokia ji šandien tėra galima.

SŽ Redakcija

REDAKCIJAI RAŠO

Gerbiama "Stud. žodžio" Redakcija,

pastebėjus Jūsų redaguojamame skyriuje žinutę, liečiančią mane, kurioje atspausdinti keli netikslumai, jaučiu pareigą į tai reaguoti.

Gal žinutė, liečianti redakcinio kolektyvo sąstatą, buvo paaimta iš pirmo "Akademinių Prošvaisčių" numerio, bet jau antromame numeryje, kuris išėjo lapkričio mėn. 21 d., paskelbtas lapkričio mėn. 21 d., paskelbtas lapkričio mėn. 26 d., yra netikslis.

Esu dėkingas už man suteiktą garbę, tačiau jaučiuosi, jog nesu jos vertas.

Su tikra pagarba
Vaclovas Kleiza
Chicago, 1953. XII. 2.

Patikslinimas

"Studentų žodžio" Nr. 12 kronikos skyriuje minima, jog dienraščio "Draugo" skiltyje pasirodė "Akademinių Prošvaisčių" skyriaus redaktoriumi esu aš. Norėčiau šiuo pareikšti, kad aš skyrių redaguojau redakcinis kolektyvas, kurį sudaro kol. R. Mantautaitė, kol. V. P. Vyngantas ir aš pats.

Netikslus ir faktas, jog esu buvęs studentų ateitininkų sekretorius; tokių pareigų nesu ejęs.

Jaučiuosi giliai pagerbtas žinute, liečiančia mano korespondencinę veiklą, tačiau turju pareikšti, kad bendraisiais studentų klausimais nesu rašęs, nei davęs "Draugui" reportažų apie studentų suvažiavimus. Jeigu minėtos žinutės autorius man galėtų įrodyti savo žinutės autentiškumą, maloniai prašyčiau jo tai paskelbti.

Vacl. Kleiza

Red. pastaba. 1952 m. rugs. 16 d. Draugas pranešė, jog V. Kleiza yra studentų ateitininkų centro valdybos finansų sekretorius.

Seniausias ir gražiausias iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Istelgė kompozitorius A. VANAGAITIS
Kaina metams \$3.00
Susipažinti siunčiamas dovanai.
6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

Savaitgalis Urbanoje

Gruodžio 5, 6 dienomis Urbanos lietuvių studentai, vadovaujami ryžtingosios studentų sąjungos skyriaus valdybos (Germanas, Budginas, Dirvianskytė) užregistravo dar vieną žygdarbį čia besiplečiančio lietuviškojo akademinio gyvenimo istorijoje.

Lietuviai studentai Illinois universitete pradėjo reikštis jau 1949 metais, jų pirmąjam čia pradėjus studijuoti. Vėliau kas metai skaičius proporcingai didėjo, daugumai naujųjų studentų atvykstant iš Chicagoje esančio Illinois universiteto (Navy Pier) skyriaus. Šį semestrą Urbanoje jau virš penkiasdešimt lietuvių studentų. Jei jų skaičius taip ir toliau proporcingai didės, už kelių metų čia turėtų būti apie du šimtai asmenybių, į kurias, pasakytų vienas Studentų žodžio bendradarbis, yra sudėtos tautos viltys.

Šitokios praeties šviesoje gruodžio penktą dieną lietuvių dalyvavo tarptautinėje Illinois universiteto parodoje. Sekmadienį, rytojaus dieną, buvo pranešta "lietuviška naktis".

Tarptautinėje parodoje, įvykstančioje kiekvienais metais, lietuvių studentai dalyvauja jau trečias sykis. Kaip ir anksčiau, šį kartą parodoje buvo lietuviškas ekspozitavys skyrius ir programą. Epeponatai, daugiausia tautodailė, buvo ryškūs ir įspūdingi lietuviško liudies meno pavyzdžiai. Lietuviškoji programa, kurią išplėdė iš Chicago atvykę ponios Sprindienės vadovaujami Dainavos ansamblio tautinių šokių šokėjai, sprendžiant iš žiūrovų reagavimo, vėl laimėjo pirmą vietą. Be lietuvių parodoje dalyvavo dar apie penkiolika kitų tautų.

Rytojaus dieną, sekmadienį, amerikiečių.

AKADEMINIAME PASAULYJE

Trečiasis Lietuvių Studentų Sąjungos JAV visuotinis suvažiavimas šaukiamas 1954 m. sausio mėn. 2 ir 3 d.d. New Yorke. Dalyvių registracija pradėsima sausio 2 d. 9 val. rytą Angelių Karalienės Parapijos salėje (South 4th St. & Roebing St., Brooklyn, N. Y.). Suvažiavimo rengimo komisiją sudaro: A. Petrikas — pirmininkas, R. Kežys — informacija, G. Mačiūnaitė ir J. Bilėnas — nakvynės, J. Ulėnas — registracija, K. Kudžma, E. Kaminskis, V. Steponavičius ir R. Kontrimas — meno vakaras, G. Zauniūtė — CV ryšininkas.

Suvažiavimo dalyvaujantieji prašomi iki gruodžio 20 d. registruotis pas J. Ulėną (315 Eldred St., Brooklyn 27, N. Y.), pranešant ar turi nakvynę. Neturintiems nakvynės bus parūpinta pas New Yorko studentus.

"Šviesos" Sambūrio New Yorko skyrius rengia nuotaikingą Naujų Metų sutikimą gražioje Grand Paradise salėje. Jame dalyvauti kviečiami ir visi studentai, atvyksta į suvažiavimą. "Šviesos" Sambūris į savo rengiamą vakarų visuomet duoda studentams nuolaidą.

Algimantas Keželis, Chicago Lietuvos Studentų Draugijos pirmininkas buvo Visuotinio Amerikos Lietuvių Kongreso prezidento narys.

Kalėdų Eglutės metu Chicagoje studentės skautės rengia

universiteto YMCA namuose buvo suruošta lietuvių naktis. Susirinkusiems svečiams kolega R. Babickas tarė įžanginį žodį, nušviesdamas lietuviškosių su Kalėdų papročius. Po jo kalbėjo V. Vyngantas, supažindindamas svečius su Lietuvos istorija, jos dabartine padėtimi ir mūsų ateities tikslais bei viltimis.

Mening programą, kuri susidedo iš lietuviškų Kalėdinių giesmių ir tautinių šokių, vėl beveik žymtinai išplėdė, iš Chicago atvažiavusi Dainavos ansamblio šokėjų grupė.

Prieš programą susirinkusieji turėjo progos paragauti mūsų tradicinių Kūčių valgių.

Apie aštuntą valandą vakaro minėta sekmadienį dar vienas savaitgalis pasibaigė Urbanoje. Jam pasibaigus, lengviau atsiduso skyriaus valdyba, ant kurios pečių, aišku, buvo užkrauta daugiausia savaitgalio pasisekimo atsakomybės. Atsiduso ir tokie individai, kaip R. Babickas, A. Dundzija, J. Skaudytė, N. Velžaitė, S. Zubkus ir kt., be kurių pagalbos net ir ryžtingajai valdybai būtų labai sunkiai ejęsi.

Pirmadienį rytą jau buvo galima išgirsti pirmuosius komentarus apie lietuvių pasirodymus. Vienas kinietis daktaras vienam iš mūsų, kuris taip pat greit mano pasidaryti daktaru, susigraudinęs prisipažino, kad jam lietuviškos šokėjos daug geriau patikusios už jo tautietes šokėjas, taip pat dalyvavusias tarptautinės parodos programoje. Buvo ir daugiau komentarų bei "prisipažinimų", kurie tik dar kartą įrodė, kad svarbiausias savaitgalio tikslas buvo atsiektas. Lietuva ir jos dabartinė tragiška padėtis buvo sėkmingai priminta šimtamis sveiktiniais bei amerikiečių.

J. S.

Amerikos Lietuvių Kongrese Chicagoje Lietuvių Studentų Sąjungą JAV įgalioti atstovavo: E. Zabarskas, B. Juodelis, A. Keželis, V. Gylis ir V. Vyngantas. Sąjunga Lietuvos laisvinimo reikalams paaukojo simbolinę auką.

LSS JAV New Yorko skyrius gruodžio 6 d. turėjo susirinkimą. Pirmininkavo R. Kežys. Buvo įteikta skyriaus rengto konkurso tema "Kuo aš galėčiau prisidėti savo profesijoje prie Lietuvos atstatymo" trečioji premija (\$20) Jonui Bilėnui. Platesnės diskusijos įvyko dėl ruošiamo visuotinio suvažiavimo dienotvarkės New Yorke. Skyrius priėmė nutarimą, kad būtų pasveikintas kong. Kerstinas ir užklaustas, kaip lietuvių studentai galėtų prisidėti prie jo vedamos bylos.

Saulius Šimoliūnas, Detroito skyriaus įsteigėjas ir ilgameitis valdybos narys, baigė Wayne universitetą ir gavo filosofijos bakalauro laipsnį. S. Šimoliūnas veiklus lietuvių bendruomenės bei studentų amerikiečių tarpe.

Hartfordo skyrius lapkričio 21 d. surengė tradicinį Initium Semestri. Studentiška programa buvo atlikta skyriaus jėgomis.

Los Angeles skyrius savo nariams pradėjo leisti informacinį biuletinį: Vadovaujamas energingos valdybos, skyrius siemet išvystė tikrai gražią veiklą: numatomas surengti Nepriklausomybės šventės minėjimą, Kalėdų eglutę, Naujų Metų sutikimą ir p. J. Norem paskai- (Porkelta i 5-tą psl.)

iš Detroito, sekretoriavo G. Macelytė (anksčiau studijavusi New Yorke) ir L. Širmulytė (Chicago). Rezoliucijų komisiją, kuri visų susirinkusių didelem džiaugsmui neparuošė nei vienos rezoliucijos, sudarė A. Barzdukas (Clevelandas), B. Mačiūka (Chicago) ir R. Mieželis (Bostonas). Paskaitas skaitė p. A. Augustinavičienė (Clevelandas), A. Sužiedėlis (Washington, D. C.). Vyt. Kavolis (Cambridge, Mass.), ir per iškilmingą uždarojimą aktą Julius Smetona. Politiniuose debatuose, moderuojant Vl. Gliui (Clevelandas), dalyvavo A. Barzdukas, K. Keblinskas (Brooklyn, Mass.), R. Mieželis ir Z. Rekašius. Diskusijų metu paaikšėjo, jog A. Barzdukas, savo partnerio "išduotas", pasiilko vienintelis ginti studento politinio susipratimo... Kultūrinuose debatuose dalyvavo K. Ostrauskas (Philadelphia) ir B. Mačiūka. Be pačių lektorių, diskusijose aktyviau dalyvavo S. Šimoliūnas, P. Joga, P. Zaranka, G. Zauniūtė, Iljasevičius, Racevičiūtė ir eilė kitų. Sąjungos centro valdyba turėjo bendrą pasitarimą su skyrių valdybomis; jame, pirmininkaujant CV sekretoriui R. Mieželiui, dalyvavo keliolika asmenų. Suvažiavimas užbaigtas iškilmingu aktu, kurio metu ilgesnį prakalbą laikė J. Smetona; sveikino įvairių organizacijų atstovai, o meninę dalį išplėdė patys studentai: K. Ostrauskas skaitė Chicagoje statomos "Kanarėlės" ištrauką, K. Keblinskas paskaitė fejletoną, P. Zaranka ir Clevelando studentų trio (R. Babickui iš Urbanos akompanuojant) dainavo, o A. Sužiedėlis deklamavo linksmų eilėraščių. Konferansavo Vl. Gylis. — Diskusijose po suvažiavimo paaikšėjo, kad aktualių minčių turi ir tie, kurie kažkodėl viešai neprabyla (n).

Amerikos Lietuvių Kongrese Chicagoje Lietuvių Studentų Sąjungą JAV įgalioti atstovavo: E. Zabarskas, B. Juodelis, A. Keželis, V. Gylis ir V. Vyngantas. Sąjunga Lietuvos laisvinimo reikalams paaukojo simbolinę auką.

LSS JAV New Yorko skyrius gruodžio 6 d. turėjo susirinkimą. Pirmininkavo R. Kežys. Buvo įteikta skyriaus rengto konkurso tema "Kuo aš galėčiau prisidėti savo profesijoje prie Lietuvos atstatymo" trečioji premija (\$20) Jonui Bilėnui. Platesnės diskusijos įvyko dėl ruošiamo visuotinio suvažiavimo dienotvarkės New Yorke. Skyrius priėmė nutarimą, kad būtų pasveikintas kong. Kerstinas ir užklaustas, kaip lietuvių studentai galėtų prisidėti prie jo vedamos bylos.

Saulius Šimoliūnas, Detroito skyriaus įsteigėjas ir ilgameitis valdybos narys, baigė Wayne universitetą ir gavo filosofijos bakalauro laipsnį. S. Šimoliūnas veiklus lietuvių bendruomenės bei studentų amerikiečių tarpe.

Hartfordo skyrius lapkričio 21 d. surengė tradicinį Initium Semestri. Studentiška programa buvo atlikta skyriaus jėgomis.

Los Angeles skyrius savo nariams pradėjo leisti informacinį biuletinį: Vadovaujamas energingos valdybos, skyrius siemet išvystė tikrai gražią veiklą: numatomas surengti Nepriklausomybės šventės minėjimą, Kalėdų eglutę, Naujų Metų sutikimą ir p. J. Norem paskai- (Porkelta i 5-tą psl.)

VISAI SLAPTAL...

A PSIVALYMAS

Dorų žmonių nėra daug. Bet jų daug ir nerėikia. Gyvena, ana, koks Andrius Tautinis apylinkėje (supraskit, lietuviškoje apylinkėje) su žmona ir pora vaikų, pats doras ir šeima dorą, tai jau nei permažai, nei per daug, tiek ir tereikia. Antra ar, apsaugok Viešpatie, ir trečia dora šeima būtų jau nebeapkečiama doros infliacija. Bet vienos doros šeimos ir reikia ir ne per daug.

Ji lyg koks stuobris lygiuos tuščiuos laukuos. Dorovės laukuos. Nuklys, nuklys žmogus, tai per daug numaukdamas, tai su mergina nei šį, nei tą prasi-dėjęs, tai geram draugui šeimos prieaigiu pasirūpinęs, bet ma-to stulpas stovi, tai žino, kur pradžia buvo ir kur grįžti reikia. Paskui, žinoma, vėl nuklysta, bet ir tai ne visai velniop, bet laikinai ir sugrįžtinai, lyg gera virve prižiūstas prie ano dorovės stulpo.

— Mes dori žmonės, — sako su šiuo ar anuo susitikus Tautinienė. Bet ir nesigiria. Taip ir yra.

Pareina juodu iš darbo, pareina vaikai iš mokyklos ir nei-na niekur. Nieko neapšneka. Niekam nieko neduoda, bet iš nieko ir neprašo. Pasakė žodį, tai jo ir laikysis. Jeigu taip reiks — pakeis į geresnį, bet tada jau šito laikysis. Ne taip, kaip visi kiti: čia taip, čia vėl ne.

Tautiniai pirmieji į Ameriką pasijudino. Bet tuos, kurie išlydėdami verkė iš pavydo, juodu abudu lyg susitarę ramino:

— Neverkit, susitiksime. Va-žiuojam dabar į Ameriką, ko tupėsi šitoje stovykloje! Bet pa-šauks Lietuva — tą pačią valan-dą rūsims namo. Kovoti, dirbti, statyti.

Amerikoje gal kas ir ne taip, gal truputį reikėtų kitaip, bet pinigai geras. Puikus pinigas. Kai žiūri pro pinigą, visa Ame-rika gera. Gera ir Lietuva. Gera mintis ir grįžti. Bet čia žinai ką turi, o ką ten gausi — nežinai. O ką žinai — geriau, negu ko nežinai. Tai Amerikoje geriau, negu Lietuvoje, tai likti geriau, negu grįžti.

— Mes dori lietuviai, — dėstė jau geresnį žodį Tautinienė, — mes negrįšim į Lietuvą. Juk visi negrįš. Reikės ir čia šį ir tą, daryti, šiaip ir taip lietuviybę gelbėti. Reikės darbo ir aukų. Tai kiti tegul grįš, mes pasiaukosim.

Mintis aukotis buvo jau įsi-siurbus į Tautinių veidus ir kū-nus. Rimti ir sulinę ėjo juodu į darbą, nešė namo čekius, pir-kosi namus ir tvarkė, dažė, lopė ir brūžavo. Apsitvarkius, apsi-kamšius, vėl galvos pradėjo min-tis daryti, doras mintis ir rei-kalingas.

— Klausyk, Andriau, — sako žmona, kiek atspūstus, — o ar tu manai, kad taip gerai?

— Kas, ar taip gerai?

— Na, štai, kas. Sakom į Lie-tuvą negrįšim, Amerikoje lik-sim. O ar toki mes čia galim

LIETUVOS ISTORIJA?

Ši knyga tik dabar pasirodė iš spaudos. Parašė ją istorikė ir pedagogė Dr. V. Sruogienė, išleido Knygų Leidykla TERRA. Ji įdomi, populiari, paveikluo-ta, apžvelgianti mūsų krašto praeitį nuo priešistorinių laikų iki mūsų dienų.

200 psl., didelis formatas, įrišta į kietus viršelius. Kaina — 3 dol.

Užsisakantiems didesniais kiekiais — žymi nuolaida.

Užsakymams ir pinigams siųs-ti adresas:

TERRA,
748 W. 33rd St.,
Chicago 16, Ill. (53)

AKADEMINIAME PASAULYJE

(Atkelta iš 4-to pusl.)

ta. Lapkričio 14 d. turėjo susi-rinkimą, kuriame buv. Vilniaus Universiteto Rektorius prof. M. Biržiška skaitė paskaitą apie Vilniaus Universitetą, iškeldamas daug niekur neužrašytų faktų. Ši paskaita yra pirmoji iš paskaitų ciklo, kurias Los Angeles skyrius numato ateityje surengti. Po paskaitos buvo parodytos dvi kultūrinės filmos ir susirinkimas užbaigtas vaiše-mis ir šokiais.

• Bostono skyrius išrinko nau-ją valdybą, susidedančią iš pirm. T. Naginonio, vicepirm. A. Ba-nevičiaus ir sekr. I. Jurgelevičiūtės. Skyrius ruošiasi visuo-tino Sąjungos suvažiavimo metu New Yorke praveisti pavyzdinį skyriaus susirinkimą.

• Jonas Lanskoronskis baigė Belgijoje Solvay institutą ir ga-vo komercijos inžinieriaus dip-lomą.

• V. Urbonavičius, Wilson Jr. College Chicagoje studentas, pirmąja toje kolegijoje vyks-tančiame šachmatų turnyre.

• Illinois Universiteto Chica-gos skyriaus tinklinio turnyrą laimėjo lietuvių "Lituanicos" ko-manda, baigmėje įveikdama lat-vius studentus.

• LSS JAV Worcesterio sky-riaus valdybą šiais metais suda-ro J. Staričienka (pirm.), L. An-cevičius, I. Ancevičiūtė.

• Chicago apylinkių univer-sitetų moterų tinklinio koman-dų turnyre už Illinois universi-tetą žaidė šios lietuvių studen-tės: L. Betkauskaitė, V. Gaš-kaitė, I. Pakštaitė ir J. Šoliū-naitė.

• Ed. Zabarskas, buvęs Chi-cagos Studentų Draugijos pirm., išrinktas Stud. Skautų Korp! "Vytytes" Chicago skyriaus val-dybos pirmininku. Valdybos na-riais dar išrinkti Vyt. Černius, G. Valantinas, J. Ivanauskas, A. Bokas.

• Studentams Remti Fondo stipendijas, Studentų S-gos CV rekomendavus tris kandidatus (jų tiek ir tebuvo), šį rudenį gavo K. Garmūtė iš Chicago ir Vyt. Petrauskas iš Urbanos. Vienok "Draugas" (lap. 21 d.) vis dar skelbia, kad "L.S. S-gos šelpimo fondas dar nespėjo pa-sireikšti..."

• Lietuviai studentai Ameri-koje. Pusiaus oficialios ameri-kiečių statistikos rodo, jog Ame-kos universitetuose yra studija-vę lietuvių studentai tokiais skaičiais (neskaitoma lietuvių kilmės ar Lietuvoje gimusių Amerikos piliečių ar rezidentų, nei D.P.): 1922/23 m. — 16, 1923/24 m. — 4, 1930/31 m. — 50, 1936/37 m. — 11, 1939/40 m. — 9, 1944/45 m. — 11, 1945/46 m. — 12, 1946/47 m. — 9, 1947/48 m. — 10, 1948/49 m. — 12, 1949/50 m. — 46, 1950/51 m. 80, 1951/52 m. — 65 šios statistikos leidžia spėti, kad pvz. 1950-51 m. dar buvo 80 lietuvių studentų, kurie nebuvo išsiėmę pirmųjų popierių arba dėl kitų priežasčių nebuvo klasifikuoti, kaip "būsimieji amerikiečiai".

1951-52 m. jų skaičius sumažėjo iki 65. Lietuvių Studentų Sąjun-ga JAV šiuo metu turi apie 530 narių, o iš viso lietuvių studen-tų Amerikoje skaičius siektų nemažiau kaip 600 (1951 m. lie-pos mėn. LSS JAV priklausė 195 studentai, 1952 m. liepos mėn. — 260). Iš viso laisvajame

pasaulyje studijuoja arti 800 liet. studentų.

• Kanadoje šiuo metu studi-juoja apie 80 liet. studentų, iš jų 38 Toronto universitete. Ak-tyvusnis studentų gyvenimas — Toronto univ. ir Londono (Ont.) univ., į veiklą ima įsijungti Mon-trealio ir kitų universitetų liet. studentai. Kanados Liet. Studen-tų Sąjungai pirmininkauja G. Šernas (25 Triller Ave., To-ronto, Ont.), sekretoriauja K. Astravas.

• Australijoje studijuoja 46 liet. studentai: Adelaidėje — 22, Melbourne 13 ir Sydnejuje 11. Humanitarinius mokslus studi-juoja 6, teisę — 1, mediciną — 9, gamtos mokslus — 3, odon-tologiją — 1, fizioterapiją — 1, ekonomiką — 2, architektūrą — 4, techniką — 17, soc. mokslus — 1, mokytojų seminarijoje — 1. Proporcingai liet. studentai gauseni už australus ir žymiai gauseni už studentus Nepr. Lietuvoje. Visuose trijuose mie-stuose veikia Australijos Liet. Studentų S-gos skyriai. 4 stu-dentai šiemet studijas baigė.

DETROITE KALĖDŲ EGLUTĖ

Pranešama visuomenės žiniai, kad Detroito Lietuvių Seštadieninė Mokykla, prie šv. Ahtano parapijos, rengia lietuvių vai-kams Kalėdų eglutę. Parengi-mas įvyks gruodžio mėn. 26 d. 6 val. vakare buvusioje lietuvių svetainėje W. Vernor Hwy. prie 25-tos g-vės. Atvyks Kalėdų Se-nellis, kuris apdovanos vaikučius. Dovanas paruošia tėvai ir įtei-kia Vlado Kukučionio laikrodžių pardotuvių arba tą pačią dieną salės prieangyje Tėvų Komiteto nariams.

Kalėdų Eglutės programoje dalyvauja seštadieninės Mokyklos mokiniai.

Po programos bus šokiai ir veiks bufetas.

Mokyklos Vedėjas ir Tėvų Komitetas

MIRĖ J. UNGURAITIS

Collinsville, Ill., eidamas 80 metus mirė Juozas Unguraitis, kilęs iš Barzdų parap., šakių apskr. Clevelande paliko seserį M. Vester.

BEST WISHES
To My Many Friends
For a Pleasant Holiday

JOHN J. MAHON

ASSISTANT COUNTY PROSECUTOR

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends
For a Pleasant Holiday

GEORGE V.
WOODLING

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

DIRECTOR
JOHN J. LOCUCO
PUBLIC PROPERTIES DEPT.
CITY OF CLEVELAND

Best Wishes To Our Friends and Patrons
for a Pleasant Holiday

SPEER'S LEADER DRUG
PRESCRIPTION SPECIALISTS

Corner 93rd and St. Clair Avenue

GL 1-5108

Paveikslas pasirinkimui jūsų virtuvei!

LAIKO TAUPYMAS — KURO SAUGOJIMAS

REVERE WARE

II dalių setas

6 gražūs indai skirtingiems virimams naudojami, skoningai įrišti dovanoms.

Šie nikeliniai variniai dugnais puodai yra ypatingai reikalingi šeimoms, ypač kurios mėgsta gerai ir sveikai valgyti.

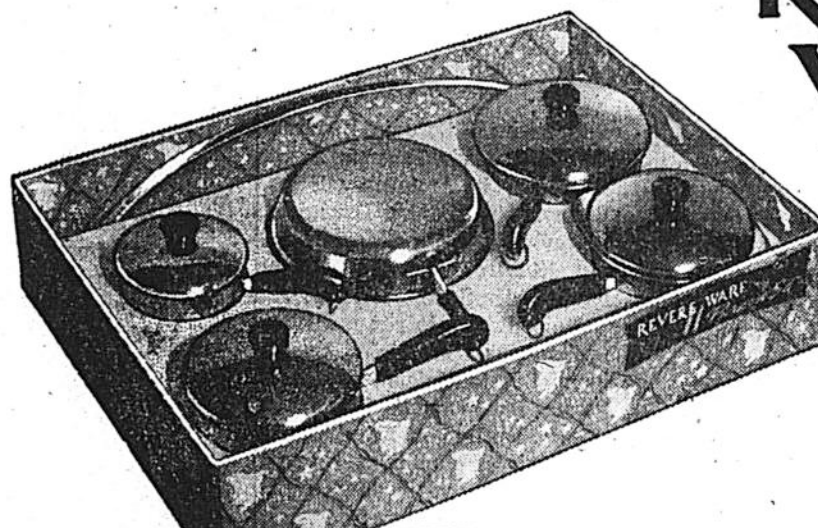
Ir jūs būsit tikrai nustebinti sutaupymu kuro, laiko ir energijos maistą paruošiant per vieną mėnesį. Visa paslaptis greito virimo yra variniam dugnė, kuris sutrumpina virimo laiką.

Tad nelauk, įsigyk tuojau šį setą prieinamą jūsų piniginei.

Gali pasinaudoti mūsų išsimokėjimu planu, jei nori.

Atmink, kad Revere Ware tarnaus tau visam gyvenimui, įsigyk juos tuojau kaip kad dauguma amerikiečių jau turi

ATEIK RYTOJ!

Look at the versatile Revere Ware utensils you'll get... and there's NO FINER GIFT for someone else!

- 1 quart Covered Sauce Pan
- 3 quart Covered Sauce Pan
- 8 inch Covered Skillet and Egg Poacher Inset
- 10 inch Covered Skillet
- 1 1/2 quart Double Boiler
- Special Deluxe Hanging Rack

Now specially priced at

\$ 39.95

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

CAMPBELL MARBLE &
TILE COMPANY

4301 Prospect Ave.

HE 1-3646

Suopis Furniture
6921 Wade Park Ave EX 1-0911

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

LIETUVOS BYLA TIK DABAR ISKELTA

Kongreso atstovas Kersten (respublikonas iš Wisconsin; iš ten kilęs ir senatorius McCarthy, tyrinėjantis komunistų veiklą ir įtaką Amerikos valdžioje), vadovaujantis Atstovų Rūmų Komisijai, tiriančiai Pabaltijo kraštų užgrobinimą, plačiai apklausięs lietuvių liudininkus, daugiausia paskleidė Amerikoje žinių apie sovietų okupaciją ir žiaurumus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Šią progą reikia pasakyti, kad Lietuvai ir jos kaimynėms tapus sovietų agresijos auka, pradžioje Amerikoje apie tai buvo kiek rašyta, bet kai 1941 metais Amerika pasidarė Rusijos talinininkė, viskas nutilo. Tada Maskvos agentai ir Amerikos spaudos dalis stengėsi įtikinti, kad Lietuva buvusi Hitlerio sąjungininkė — tas atitiko Kremliaus planui, stengiantis nuslopinti amerikiečių galvą, kad Rusija pavergė mažas šalis, nors Valstybės Departamentas po 1940 birželio 5 agresijos ir paskelbė nepripažįstą Lietuvos ir jos kaimynių okupacijos.

Po to atėjo laikai, kada 1944 metais bolševikams stumiant vokiečius atgal ir išnaujo Lietuvą okupavus, amerikiečiai kariai ir valdininkai Europoje stengėsi įtikinti tremtyje atsiradusius lietuvius, kad "rusai yra mūsų draugai, geri žmonės", ir vertė grįžti tremtinius atgal.

Tada komunistai buvo įsibrovę ir užviešpatavę valdžios įstaigas, universitetus, mokyklas. Kongresas pravedė nuostatą, kad negalima nieko pavadinti komunistu (žydu ir negru). Viesai pavadintas gali tave traukti teismo atsakomybėn. Jie taip ir darė. Ir prieš juos kovoti pasidarė sunku, kol nepaaiškėjo Kremliaus grobimai.

Tuo laikotarpiu jokios jėgos nebūtų pasiekusios Kongrese, kad būtų paskirta komisija tyrinėti Lietuvos ir jos kaimynių pavergimo bylą.

Kada pradėta komunistus siųsti į valdžios, sodinti už praskaitimus kalėjimą ir porą net mirtimi nubauti, o ypač kai amerikiečiai spėjo pamatyti ir patirti Korėjoje komunistų žiaurumus, sulaukėm Kersteno komisijos.

Esu seniau minėjęs, net dabartinis Valstybės Sekretorius Dulles, prieš kelis metus, taikydamas valstybės sekretoriaus vietą, jeigu New Yorko gubernatoriaus Dewey būtų išrinktas prezidentu, galvojo labai keistai: jis spaudai pasakė, kad Lietuva ir jos kaimynės esą iš senos Rusijos atplėtos, pirmo pasaulinio karo išdavijoje įkurtos respublikos. Tada rašiau Dullei pastabą, suteikdamas istorinius faktus. Jis atsakė bandydamas teisintis ir aiškinti, kad jis ne taip galvojęs, kada spaudai savo pareiškimą darė.

Dabar, kai šį rudenį iškelta Kongrese ir JT susirinkime komunistų žiaurumai su pietinės Korėjos žmonėmis ir su amerikiečių kariais, pasiunčiam JAV ambasadoriui Lodge: UN įstaigoms, tremtyje išleistą knygelę "Raudonoji žvaigždė". Joje komunistų nukankintų Lietuvos žmonių vaizdai, labai panašūs pačių amerikiečių iškeltų žiaurumų Korėjoje vaizdams. Gi Lietuvoje tas įvykis jau prieš 10 metų, apie ką pasaulis ir pati Amerika nenorėjo girdėti, kai į vakarus atbėgę Lietuvos tremtiniai bandė tai aiškinti.

Kongresmanas Kersten savą keliu surinko žinias apie Lietuvą, tačiau vargu kas buvo anksčiau pasinusęs tas žinias ambasadoriui Lodge, kada JT kilo patys karščiausi ginčai ir tiesio-

giniai įtarimai sovietų atstovui Višinskiui, žverisų darbų vykdytoji Pabaltijo kraštuose. Jei Višinskis ir sovietai norėjo užsiginti, Lodge turėjo ką parodyti.

Ambasadoriaus Lodge sekretorius parašė tuo klausimu ilgą laišką, sakydamas, kad yra prašytas ambasadoriaus taip padaryti, išdėstant, kad deda visas pastangas sovietus apkaltinti už žverisumus pavergtuose kraštuose.

Bet ką gero atneš Kersteno tyrinėjimai, be moralinės naudos, jeigu Amerika ir toliau turpinės apie Malenką ir tikrins pasauliui, kad Amerika niekad pirmutinė Rusijos nepuls?...

AVIACIJOS 50 METŲ SUKAKTIS

1953 metai Amerikoje buvo skirti 50 metų moderninės aviacijos atžymėjimui. Gruodžio 17 buvo pati didžioji diena, nes tą dieną du jauni Amerikos piliečiai, Ohio miesto Dayton gyvenytojai, broliai Wilbur ir Orville Wright, pasekdami kitus mechanikus, bandančius padaryti motor varomus vežimus, kurie išsivystė į moderniškų automobilius, darė bandymus skristi oru įėga varomų, rąnkam padarytu ir sunkesniu už orą lėktuvu.

Per šimtmečius, nuo mitologinių Daedalo ir Ikarų laikų, kada tėvas ir sūnus, pasidėrė sparnus, iš Graikijos išskrido Italijon, Ikaras nukritęs ir žuvęs jūroje, tik tėvas vienas nuskrėdė į Italiją ir paskiau Siciliją. Žmonija nuo tų laikų darė visokius bandymus skraidyti oru.

Pasirodė dujomis keliai: orą cepelinai ir balionai, ir sunkesni už orą aeroplanai, brolių Wright padaras. Jiedu, tiesa, nepermatė kokia ateitis aeroplanų laukia, kada darė savo bandymus prie Kitty Hawk North Carolina valstybėje, kur žiemomis metu, gruodžio 17 d., nebuvo sniego, nes ten skaitosi pietų kraštas. Jiedu pakilę ore išbuvo tik 1 sekundžių. Jų lėktuvus atsimešė į kopą ir tuo skridimas baigėsi. Bet tos 12 sekundžių pakeitė viso pasaulio susisiekimo būdus. Ir tie du broliai, ir kiti visi skraidyti pasiryžę, pradėjo daryti tolimesnius bandymus ir gerinimus. Ir štai, po 12 metų, lėktuvai jau buvo pavarėti kaip dalis kariavimo priemonių Pirmam pasauliniam kare.

Wilbur mirė 1912 metais, gi Orville, ilgai gyvendamas, dar per 36 metus išrado daug visokių kitokių padargų.

Padėk Europoje likusiems lietuviams tremtiniais apsiginti nuo žiemos šalčių — aukok BALFo rūbų vajui.

Farm Bureau Insurance Co. agentas, sveikina visus clevelandiečius šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga.

Nuoširdžiausia mano padėka visiems, kurie tik kreipėsi apdraudus reikalais.

PAULINA MOZURAITIS
Telef.: LO 1-7795

Geras darbas - gražūs vaisiai

(Pijaus J. Žiūrio 60 metų minėjimo atgarsiai)

Žmogus, kuris visą gyvenimą triūsia savo tautiečių ir tautos garbei bei gerovei, sulaukęs žilo plauko su pasitenkinimu gali žvelgti į praeitį ir pasidžiaugti gražaus darbo vaisiais.

Neseniai clevelandiečiai pagerbė vieną tokį asmenį, kuris savo ilgo gyvenimo geriausius įėjus paskyrė tautos garbei ir gerovei. Tuo asmeniu buvo Pijus J. Žiūrys tada, minėjęs savo amžiaus 60-tą gimtadienį.

Ta proga P. J. Žiūrio bičiuliai, suruošę jubiliatui kuklius iškilmes, kuriose, nors tai ir buvo uždaro pobūdžio, dalyvavo per 80 asmenų. Tai buvo jubiliatu jaunų dienų bičiuliai ir lietuviško darbo bendradarbiai arba talkininkai. Tarp jų taip pat buvo ir gražūs būsny naujųjų ateivių — tremtinių, kuriuos P. J. Žiūrio duosni ranka bei tėviška globa atvedė į šį kraštą.

Ta proga jubilatas gavo daug daugiausia nuoširdžių sveikinimų. Tie sveikinimai tebeplaukia dar ir šiandien. Jubiliatu sveikino ir tebesveikina žmonės ir iš anapus Atlanto, iš Vakarų Europos kraštų, kur kietas tremties dienas gyvena dar tūkstančiai mūsų tautiečių.

Is sveikinimų dvelkia nuoširdus draugiškumas bei pagarba jubiliatui už jo ilgų metų darbą savo tautos ir tautiečių labui. Tie sveikinimai išryškina jubilato asmens bruožus. Siekiant geriau pažinti jį, jo gyvenimą, jo sužadintą jubilato asmenybę, jo sutikimu, duodame būdingesnių sveikinimų ištraukame.

Clevelande veikiančių lietuvių draugijų bei sambūrių vadovaujantieji asmenys, P. J. Žiūrį pasveikino bendru menišku adresu. Jame sakoma:

"Kūdikiu išvykęs iš Tėvų šalies Tamsta išlaikė karštą Tėvynės meilę ir lietuvišką širdį. Eilę metų Tamsta aukojai visas savo lėšas ir energiją Tėvynės laisvės kovai ir tautiečių pagalbai. 60 metų proga dėkome Tamstai už pastangas ir aukas Lietuvos reikalams ir linkime dar daug metų būti sekmingu kovotoju ir šviesiu pavyzdžiu."

Jį pasirašė lietuvių Bendruomenės, Lietuvių Tautinės S-gos, Inžinierių ir Architektų S-gos, Lietuvių Teisininkų Draugijos, Lietuvių Vilniečių S-gos, Lietuvių Kultūros Fondo, Tautinių Korporacijų Sambūrio ir kitų.

Štai, kitas, taip pat meniškas sveikinimas. Jo viršelyje puošia įdomiai ir tautiniais motyvais juosta įkomponuoti Clevelando miesto bokštas ir Karo Muziejaus Laisvės paminklas, o tarpe jų, skydo pavidale "60" skaitlinė. Tekste skaitome:

"Dar prieš atvykimą į šį kraštą, džiaugėmės Jūsų darbais ir didžiavomės Jūsų laimėjimais, taisykiant Lietuvai laisvės ir bejėskant Lietuvai draugų, galinčių paremti jos laisvinimo pastangas. Jūs nelaukėte, kad tik kiti dirbtų, bet buvote vienas iš tų nedaugelio pirmųjų kovotojų, kurie savo pasiryžimu kitus uždegė, kilni pavyzdžiu patraukia, o duosnia ranka materialinėmis gėrybėmis paremia. Nuoširdžiai sveikindami Jus garbingos Jūsų 60 metų amžiaus sukakties proga, mes linkime Jums dar daug metų savo kilnia asmenybe šviesti ir rodyti kelią jaunesniajai kartai, kaip reikia dirbti, aukotis ir kovoti dėl tikrojo žmoniškumo, dėl savo tautos aukštųjų idealų."

Šitą sveikinimą pasirašė 12 Clevelando neolituanių.

Toliau skaitome kitus sveikinimus:

"Sėdau rašyti šį pasveikinimą, ir daug gražių bei mielių atsiminimų atgijo mano smoneje ir širdyje. Jau virš 10 metų praejo nuo mūsų pažinties, per tą laiką nei mažiausias debesėlis neuztėmė mūsų bendravimo. Tik daug gero ir nuoširdaus esu aš ir mano artimieji iš

Tamstos, brangus Jubiliate, patyrę. Kiek valandų yra mano mirties vyras su Tamsta praleidęs! Tos valandos buvo jo laukiamos ir pageidaujamos. — "Žiūrys yra tiesus ir ištikimas žmogus, juo galima pasikliauti", — sakydavo įsiai. Linkiu Tamstai dar ilgus metus nešti šviesos žibintą ir lengvinti nuvargusiems broliams bei seserims likimo jiems skirtą našą."

Tai ištrauka iš sveikinimo ponios Sofijos Smetonienės.

Generolas Povilas Plechavičius Jubiliatą pasveikino gražių laišku, linkėdamas:

"Mano Brangus Prieteliau, Tavo 60-ies metų sukaktį puošia proga prašau Tave dar sykį priimti mano ir visų mano artimųjų kuo širdingiausių sveikinimų ir geriausių linkėjimų. Mano didžiausias linkėjimas Tau, mano Brangus Prieteliau, susilaukti dienos, kada galėsi pamatyti mūsų Tėvynę vėl laisvą!"

Skaitau ilgoką įdomų sveikinimą žinomo laikraštininko Bronio Railos, iš Los Angeles. Jis iškelia jubiliatu didelių nuopelnus Lietuvai ir lietuvių bei taip pat augstai įvertina jo įdomias mintis, kartas nuo karto pasirodancias mūsų spaudoje. Panašiai, jautriais žodžiais, jubiliatą sveikina kitas laikraštininkas, Dr. Bronius Dirmeikis. Jis savo sveikinime sako:

"60 metų žmogaus trumpoji buity praeina per daug greičiai, bet vis dėlto praeidami palieka gilų ženklą, jog žmogaus gyvenimas. Tamsta esi laimingas, kad savo amžiaus 60 metų gale palieki ne ašien ženklą, jog gyvenai, bet ir neginčytina primini, kad plačiau, negu kiti, supratui šios kelionės prasmę ir žmogaus paskirtį."

Skaitome dar visą eilę trumpesnių ar ilgesnių sveikinimų, JAV lietuvių veikėjų, bičiulių ir pažįstamų. Jų visų sveikinimai persunkti tuo pačiu nuoširdumu bei gila pagarba.

Telegramomis jubiliatą sveikina: Antanas ir Vera Oliai iš Chicago, Albinas ir Eva Trečiokai iš Newarko, Gražina ir Kazys Siliūnai iš Flasingo, Dr. Aldona Šliūpaitė iš Brooklyn, Emilija Petrulienė iš Detroito, Puškorio šeima ir V. Rickevičius iš Clevelando.

Toliau skaitome birženo Dr. Jokūbo Mikeleno su šeima sveikinimus iš Chicago, gen. dr. V. Nagiaus su žmona, Edvardo ir Onos Karnėnų iš Bedfordo, ALS 14-os Kuopos Valdybos bei narių iš Clevelando, Vytauto Šliūpo (Dr. Jono Šliūpo jaunesnio atžalos), Stepono ir Juzefo Nasvyčių iš Clevelando, Grasilos Kartanienės iš Chicago, Jono Variakio šeima iš Chicago, Jurgio ir Hypatijos Petkų iš Hoollysood Kalifornijos, Evelynos Yčaitės-Lessman ir New Yorko, Kazio ir Janinos Tallatkepsų iš Clevelando, Lucy ir Barboros Žiūriūtės iš Lakewoodo; giminių — Barzdukų, Staniškių ir Bieliūnų šeimos iš Clevelando; Dr. M. Colney su žmona iš Waterburio, Onos Baltrukonienės su dukterim Alviną iš Clevelando, Mindaugo Petrulio iš Kingstono, Juozo Bendlerio iš Clevelando, Mr. & Mrs. Karl V. Venninger.

Ir žvilgsnis vėl sustoja ties didelio formato ir originaliais ornamentais papuoštu sveikinimu, kuriame skaitau:

"Tauriam Lietuvui, Inž. Pijui Žiūriui, 60 metų sukaktį švenčiant, pagarbos jausmus reiškia ir daug darbų bei šviesių dienų linki — L. T. M. Ansamblis "Ciurlionis".

Štai du sveikinimai iš Vakarų Europos: laikraštininkas, clevelandietis Vytautas Alseika, šiltais žodžiais jubiliatą sveikina iš Tiubingeno, o mūsų dainos, meno pažiba — Polina Stoška, Metropolitain Operos dainininkė, iš Salzburgo, Austrijos...

Gausybę gražių sveikinimų gauname paskutiniaisiais dviem, kuriuose galbūt tiksliausiai apibūdinamas jubilatas bei jo nuopelnai lietuvių bei lietuvių kinimams perduodame ištisai:

"Mielas Pijau: Malonu man sveikinti mano mielą ir brangų vienmetį draugą 60 m. sulaukusį spalio mėn. 16 d. Džiaugiuosi galedamas pasveikinti Tave 60 m. gimtadienio proga, palinkėti ilgiausių metų, stiprios sveikatos ir šia proga noriu Tau padėkoti už nenuilstamą darbą mūsų lietuvių tarpe, ypatingai už Jūsų nenuilstamas pastangas ugdati Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą. Tikiu, kad ateityje, kaip ir praityje, netinęsi dirbti tarpe lietuvių naujingą darbą lietuviams ir Lietuvai. Kaip visuomet Tavim didžiudamasis Tavo draugas Juozas J. Bačiūnas".

Ir paskutinis sveikinimas:

"Didžiai Gerbiamas ir Taurus Tautietis: Visais laikais buvau supratime, jog Tamsta esi jaunesnis už mane. Dabar iš spausos patyriau, kad šiemet spalio 16 d. sukako Jums 60 m. amžiaus, labai nusistebėjau! Ir šia proga siunčiu Jums, mielas visuomeninink, bičiuli senosios Tėvynės Lietuvos, nuoširdžiausių sveikinimus sukakties proga.

Pažįstu Tamstą kaip asmenį ir iš Jūsų visuomenės veiklos per 40 metų, nuo to laiko, kai baigėte savo studijas ir įsijungėte į Amer. lietuvių visuomeninį ir tautinį kultūros darbą bei lietuviškas organizacijas, kuriose savo veikla ryškiai pasireiškėte kaip nenuilstamas ir nepaliaujamas visuomenės veikėjas bei vadas. Esi daug savo iniciatyvos, darbo ir turto sudėjęs į Lietuvos Tėvynės politinę ir kultūrinę laisvės lobyną; daug naudos ir garbės padaręs Lietuvii Tautai ir išeivijoj gyvenantiems lietuviams. Retas iš lietuvių inteligentų žmonių yra tiek daug naudos ir garbės davęs mūsų visuomenei bei saupasiekęs, todėl vertindamas Jūsų lietuviškąjį taurumą, proga Jūsų 60 metų sukakties minėjimo, prašau priimti mano Jums nuoširdžiausių sveikinimus.

Linkiu Jums, Ponas Žiūry, daug laimės, ilgiausių metų ir geros sveikatos sulaukusiame rudens sezono sulaukti išlaisvinimo tėvų žemės — Lietuvos! Mielas mūsų Tautos Veteeran, žinau, jog skauda Jums širdį kaip liudininkui Lietuvių Tautos nelaimės, baisių tragedijų, nes esį dėjęs daug savo pastangų ir

turto kovoje už politinę ir kultūrinę laisvę Lietuvių Tautos žmonių. Visais laikais rūpėjo Jums Lietuvių Tautos žmonių gerovė ir garbė. Esu tikras, visi Amerikos ir kitų kraštų lietuvių, savo mintyse ir širdyse jaučia ir reiskia Jums pagarbą 60 metų sukakties proga, todėl ir aš noriu išreikšti savo jausmą bei atitinkamą pagarbą Jums, Ponas Žiūry, kaip žymiausiame mūsų išeivijos inteligentui ir visuomenininkui. Nuoširdžiai Jūsų, M. M. Chase, Hartford, Conn."

Suruoštas Pijau Žiūrio pagerbimas bei gausybė nuoširdžių sveikinimų, toli gražu neiskelia

ir neatvaizduoja jubilato turtingos praeities. Jojo didžiuliai darbai bei nuopelnai Lietuvai ir lietuviams prašyte prašosi išskeliami pilnumoje. O jubilato gyvenimą ir darbus pilnumoje išskelkti įmanoma tik išleidžiant kruopščiai paruoštą leidinį.

Tokį leidinį galėtų paruošti ir išleisti Pijaus J. Žiūrio darbų bei žygių bendradarbiai ir bendraminčiai. Jųjų tokį darbą turėtų ir privalėtų paremti naujieji ateiviai, ypač tie, kurie betarpiu yra patyrę iš šio tauraus lietuvių vienokio ar kitokio pa-Vytautas Braziulis

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

J. & E. FABRICATING CO.

CUSTOM BUILT FORMICA 'SINK TOPS and BAR TOPS

7912 Carnegie Ave.

SW 1-2711

GREETINGS and BEST WISHES

THE McKEE PLUMBING SUPPLY CO.

Wholesale Distributors

BRIGGS KOHLER PLUMBING FIXTURES

3580 EAST 93 ST.

BR 1-5600

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

NOTTINGHAM DEPARTMENT
STORE

SHOES AND FURNISHINGS

18607 St. CLAIR AVENUE

KE 1-0585

7 DALIŲ INDIJOS NENDRIŲ BALDŲ KOMPLEKTAS,
PARODYTAS PAVEIKSLĖ, UŽ

\$ 299

3 asmenų sofa.

1 minkšta kėdė.

2 galiniai staliukai.

1 apvalus stalas.

Nepaprasti raštai.

Geltaiakytos spalvos.

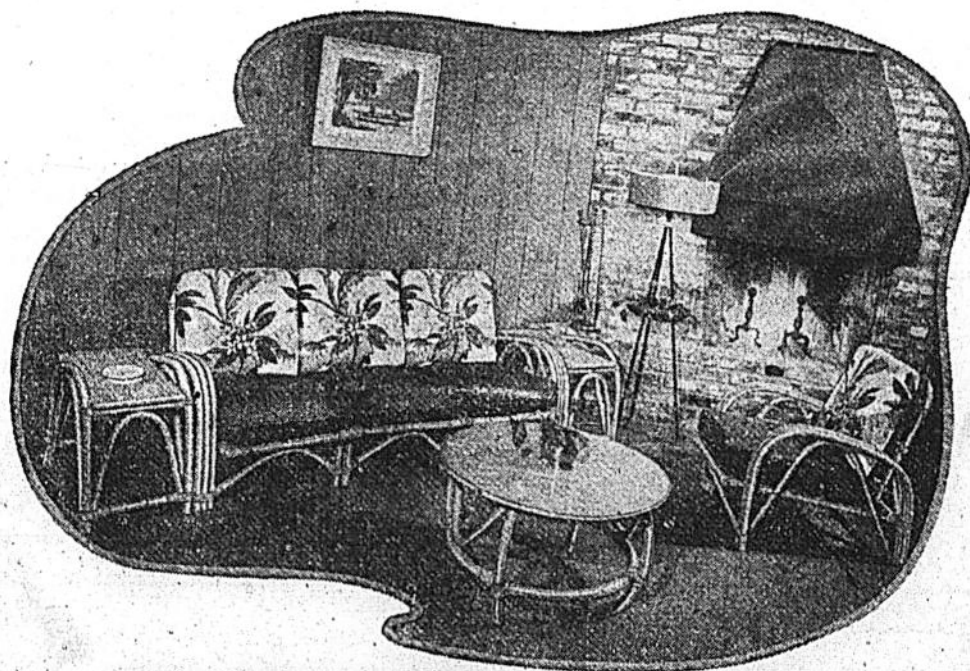
Prilto ar raudono medžio.

Nedylamos plastikos

įvairus pasirinkimas.

30 colių skersmens,

plastikos viršus.

Cleveland Showrooms, Inc.

AND "TROPIC SHOP"

VISIT OUR SHOWROOM DISPLAY OF FINE FURNITURE

B. J. FINK

OPEN EVENING

633 Huron Road

PR 1-7642

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-5244. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: Garfield 1-7406).

Ir motorizuoti turi prenumeruoti...

Minčių pagrėbštai apie skaitytojus ir leidėjus

Žvilgtelėjęs į mūsų spaudos istoriją, negali nesusižvelgti vienu labai įdomiu bei reikšmingu faktu, būtent, amžina redaktorius-leidėjo kova su skaitytoju arba teisingiau sakant, redaktorius-leidėjo kova dėl skaitytojo. Kai pirmieji Aušros ir Varpo redaktoriai-leidėjai pradėjo skaitytojų viloti, raginti, prašyti, burti ir maldauti užsiprenumeruoti, tai tos taktikos laikėsi nepriklausomos Lietuvos redaktoriai ir leidėjai ir jos tebesilaiko tremties redaktoriai bei leidėjai. Tokia jau mūsų spaudos laimė, tradicija, jei nepasakytume, tragedija. Ir įdomiausia gal tai, kad mūsų požiūris į savąją spaudą labai kilnus: juk ar ne mes mėgstame didžiulius, jog mūsų tautos laisvė buvusi iškovota plunksnos! Vadinasi, mes pripažįstame savo spaudai nepaprastą galybę, bet labai esame linkę manyti, jog ji gali gyventi iš šventosios dvasios, nes kai prasideda kalba apie jos rėmimą, tai tos didelės frazės apie jos galybę mūsų lūpose numiršta. Kitaip sakant, mes pripažįstame galybę tik su sąlyga, kad nereikėtų jai iš savo kišenės išimti keleto centų...

Nepriklausomybės laikais redaktoriai ir leidėjai Lietuvoje buvo ištiesusi pagalbos ranką ir pati Lietuvos žurnalistų Sąjunga paskelbdama konkursą sugalvoti šūkiui, kuriuo būtų galima geriausiai įtikinti skaitytoją užsisakyti laikraštį. Konkurso laimėjo ir 100 litų premiją gavo šūkis: Laukiniai laikraščiai neskaito. Bet buvo atsiųstas ir toks šūkis: Ir ordnuoti, turi prenumeruoti...

Tokios mintys ateina į galvą artėjant Naujiesiems Metams ir aktualėjant reikalui prenumeruoti. Šiuo metu mūsų redaktoriai ir leidėjai pagal tradiciją išsina iš savo redakcijų ir mojamus atnaujinti prenumeratą, surasti naujų prenumeratorių, kitaip sakant, prašo ir darbais įrodyti, jog spauda iš tikrųjų yra didelė galybė, tačiau tokia galybė, kuri iš Dievo malonės negali išsilaikyti, bet kuriai taip pat reikalinga ir šios žemės didžioji tuštynė — pinigai.

Kaip nėra teatro be žiūrovo, kaip nėra knygos be skaitytojo ir kaip nėra bažnyčios be parapiliečio, taip nėra laikraščio be prenumeratoriaus. Tai yra labai paprasta tiesa. Redaktoriai, leidėjai ir redakcinis kolektyvas gali kiek nori nertis iš kailio gerindami laikraštį, tačiau jei jų pastangų neparems skaitytojas, jos nueis vėjais. Juk kas yra laikraštis? Laikraštis yra glaudus ir nuosirdus bendradarbiavimas tarp redaktoriaus-leidėjo ir skaitytojo.

Skelbti šūkį: Laukiniai laikraščiai neskaito, man rodos, būtų netikslu. Tiesą sakant, man to šūkio tikslumas visada kėlė abejonių. Kad laukiniai laikraščiai neskaito, tai aš tikiu, nes jie geriausiai neturi nei rotacinių mašinų, nei popieriaus fabrikų, nei, pagaliau, redaktorių. Ir ką bendra turi pusnuogiai Afrikos džiunglių gyventojai su mūsų civilizacija, kad ir laikraščiai neskaitančia visuomene? Turbūt, komisija, kuri tą šūkį

parinko, norėjo duoti suprasti, jog neskaitytas laikraščio pilietis prilygsta padarui tebegarbinančiam savo tetumus. O pagaliau argi pavadinai laukinių tu pilietį, kuris gal iš principo nemėgsta skaityti laikraščių, bet užtat labai mėgsta skaityti filosofinius raštus?...

Ne, tas šūkis nebuvo tiksliai parinktas. Geriau skambėjo šūkis: Ir ordnuoti turi prenumeruoti, bet čia, Amerikoje, tas šūkis visai nepritaikomas. Čia žmonės tiek kreipia dėmesio į ordinus, kiek į saldinių popieriukus. Todėl aš ir siūlyčiau tą šūkį atitinkamai suaktualinti ir pridurti prie mūsų gyvenimo reikalavimų, būtent, jį perrašyti taip: Ir motorizuoti turi prenumeruoti. Aš manau, kad kiekvienas supras, ką aš noriu tuo pasakyti. Motorizavomės juk mes be galo greit. Per keletą metų ta "spraga" buvo kaip reikiant užkimšta. Naujieji ateiviai tuo atžvilgiu, turbūt, ne kiek nebologiau susitvarkė už senuosius mūsų ateivius. Žodžiu, jei dar prieš metus automobilio įsigijimas buvo problema, tai

šiandien ji visai išnyko iš ateivių gyvenimo aktualijų. Kas dar šiandien neturi automobilio, tam tik pareiškama truputį užuolautos ir paniekos ir... viskas.

Vadinasi, "apsimotorizavomės", "apsinaminomės" tai gali būti skirti truputį daugiau dėmesio bei pinigų ir prenumeratą. Juk ką tai reiškia, sakysime, išmesti penkinę, kad ir Dirvai, palyginus kiek buvo išmesta pinigų automobiliams, baldams, namams ir t.t.! Kitaip sakant, sustiprėjome medžiagiškai tada galime tvirtiau ir plačiau paremti spaudą, — tą dvasinį mūsų tremties nugarkaulį. Jei esame pakankamai motorizuoti, tai mokėjime dosniau ir plačiau prenumeruoti... V. A.

Tremtyje mažičiai anga be pieno, be mėsos, be sviesto. Padėk jiems savo auka.

ISTOKI
VILTIES
DRAUGIJA

Švenčių proga sveikiname visus mūsų rėmėjus ir draugus

ACE LABORATORIES

1614-20 Coutant Ave.

Lakewood, Ohio

Telef.: AC 1-5385

PIRMUTINĖ IR SENIAUSIA LIETUVIŲ DAŽŲ
ISDIRBYSTĖ AMERIKOJE

P. J. ŽIORYS — savininkas

F. J. ŽIORYS — vedėjas

Visiems Tautinės Sąjungos nariams ir visiems
Clevelando lietuviams,
geriausiems sveikinimus ir linkėjimus siunčia
SV. KALĖDŲ IR NAUJŲJŲ METŲ PROGA,

Tautinės Sąjungos
Clevelando Skyriaus Valdyba

Visiems mano klientams ir visiems
clevelandiečiams,
**SV. KALĖDŲ IR NAUJŲJŲ METŲ
proga, siunčiu geriausiems sveikinimus
RAY NAUSNERIS**

UL 1-3919

LI 1-9216

11809 St. Clair Avenue

Kaip prasidėjo Antrasis pasaulinis karas?

Rašo E. PUSINIS

Dr. Mehlhorn atsargiai abejojamas pažvelgia į Heydrichą. — Argi tai iš viso policijos reikalas? — klausia jis. Ar tai ne kariuomenės reikalas?

— Šiuo atveju fluteris apie kariuomenę nėra visai augštos nuomonės, o aš nei ne tiek, — taria Heydrich ir jo šypseną reiškia giliausia panieką. Tiesa, generolas Manstein paruošęs tam tikrą planą, kuris ir man davė mintį. Ponas fon Manstein nori keletą vokiečių batalionų apginti lenkiškomis uniformomis ir prieš pat puolant Lenkiją parašutais išmesti Augštutinę. Silezijoje ir prie Dirschau tilto. Šių batalionų pareiga — neleisti lenkams sunaikinti šių sričių pastatų ir pramonės, kol mūsų kariuomenė jas užims. Vokiečiai lenkų uniformose — sumanymas nebologas, tačiau mūsų tikslams pasiekti per menką priemonę. Trumpai ir aiškiai — reikia, kad tokie daliniai užpultų mus, daliniai lenkų uniformose. Kaip tau patinka toks sumanymas?

Heydricho akyse spindi šaltas pasityčiojimas ir jis ne laukia atsakymo, bet tęsia. — Pirmučiausiai turiu galvoje tokį dalyką. Žinai Augštutinę Silezijoje Kreuzburgo miestelį? Tikras užkampis, bet jo gyventojai jau seniai patyrę lenkų nagus ir dar šiandien jų kraują tebeverda. Pradžioje norėjau porą naktų, prieš prasidedant kariškomis operacijoms, nugalėti į rytus nuo Kreuzburgo kuopą vokiečių, lenkų uniformose, kuri tada, ta pačia naktį, su kita vokiečių kuopa smarkiai susiremtų, padarytų didelį triukšmą ir teatrą, o rytojaus dieną į Kreuzburgą būtų nugalėta pora dešėčių tariamųjų lenkų belaisvių. Tuos būtų galima surinkti iš kacetininkų, turinčių azijatiškus snukius, taip, kad kiekvienas matytų, jog tie vyrukai kilę iš rytų. Apie spektaklio tolimesnę eigą Kreuzburge mums nebetektų rūpintis. Visą padarytų tautos įniršimas. Aišku, kad ten būtų ir pakankamai fotografų, kurie užfiksuoja kaip pyktį taip ir lenkus. Bet paskui tos minties atsisądėjau. Įspūdis gali išeiti per menkas, o kuris nors idijotas gali pagalvoti, kad ruošiamas naujas filmas. Viskas turi vykti kitaip. O apie tą "kitą" aš tau dabar papasakosiu...

Heydrich atsistoja, nerangiai išsina iš už stalo, pasiima Vokietijos ir Lenkijos žemėlapi, numeta jį Dr. Mehlhornui ant kelių, o pats atsideda ant stalo kampo. — Dabar klausykis atidžiai, — ir pradeda dėstyti planą, kuris liepia Dr. Mehlhornui veidui ištįsti. Šis planas, kuris gimęs Heydricho galvoje ir visą laiką ten slypėjęs, tą dieną iš Heydricho kambario neišeis...

Jau po dviejų dienų, rugpjūčio 5 d., priešais Heydrichą sėdi kitas žmogus. — Tai augštas ir lieknas vyras, arti trisdešimties metų, SS-standartenfuhrerio uniformoje. Jo pavardė Naujox. Ir tai Heydricho senas pažįstamas, juos riša keista draugystė, kuri pagrįsta amžinu nepasitikėjimu ir amžinu įtarimu, kad gali ateiti momentas, kai vienas pasidarys kito auka — stipresnysis įveiks silpnesnįjį. Naujox pergiliai įvelgęs į šias nepaprastas smegenis, užtat jis neturi jokių iluzijų, kad galima

pasitikėti Heydricho draugiškumu, sąžine, kurios tas tikrumoje visai neturi, bet kuriais artimų žmonių santykiavimo sumetimais.

— Aš tau turiu specialų uždavimą, — Heydrich prabyla visai netikėtai. Tai reikalas, kuris laikomas griežiausioje paslapyje, ne tikslai jo vykdymo laikui, bet amžinai — iki tavo mirties.

Jis prisimerkia ir žiūri į Naujoxą kaip katinas į pelę, žinant, kad ji iš jo negu nepaspruks. — Tu žinai, kad greit prasidėsime apsidirbti su lenkais. Bet prieš tai turi įvykti kas nors, kas visiems vokiečiams į ausis reiktų: taip testis nebegalų! Tuos lenkus reikia sutvarkyti! Kad to pasiektume, lenkai turi įsibrauti į vokiečių teritoriją ir padaryti puolimo akciją. Tuo reikalu aš jau esu padaręs ką, kurių žygių, o vienas jų liečia ir tave.

— Klausau, — atsiliepia Naujox, ir jo žvilgsnyje atspindi nepasitikėjimas.

— Gerai. Prieš prasidedant numatytam vokiečių puolimui, Gleiwitzo, Augštutinėje Silezijoje, turi įvykti štai kas. Gauja lenkų pereis Vokietijos sieną ir ginkluota jėga užims Gleiwitzo radijofoną. Vienas šių lenkų banditų per mikrofoną pasakys lenkiškai prieš vokiečius kurstančią prakalbą. Jis ragins lenkus Silezijoje nugalaboti visus ten gyvenančius vokiečius ir sprogdinti visą vokiečių pramonę. Gleiwitzo radijofoanas bus prijungtas Breslau radiofonui, ir šią kalbą girdės ne tik visi Silezija, bet ir didelė dalis visos Vokietijos. Šie girdės ne tik kalbą, kuri bus pasakyta didžiausiu įniršimu, bet ir šūvių radijofone ir sužeistųjų šauksmus. O visą tai, Heydrich pažvelgia į Naujoxą perveriančiu žvilgsniu, — turėsi atlikti tu...

— Klausau, — Naujoxas atsako užkimusiu balsu. Jis venkia pratariti bent vieną nereikalingą žodį. Heydrich prikiša savo lenktą, smailią nosį kiek arčiau.

Tam reikalui duosiu tau šešis vyrus, kuriuos tu pats galėsi pasirinkti. Tiesą pasakius, du jau parinkti. Vienas iš jų — tai radijofono technikas, kuris tau reikalingas palikyti stoties veikimą, kol tikruosius technikus baugins tavo lenkiški piktalietai. Kitas — tai tas, kuris turės baubti į mikrofoną lenkiškai tekstą. Jie dar nieko nežino, ir tik prieš pat akciją tu duosi jiems instrukciją, ir tik tada, kai aš tau duosiu parėdymą, šį vakarą tu su jais važiuosi į Gleiwitzą, surasi tinkamą būstinę ir pasirūpinsi užsimaskavimu. Gausi du sunkvežimius, ir tuojau pradėsi ištirti sąlygas vietoje ir sudaryti veikimo planą. Dviejų dienų bėgyje laukiu tavo pranešimo. Smulkmenas apie žygio vykdymą ir terminą gausi tiesiog iš manęs. Tai būtų viskas.

Naujox tylėdamas keliai. Heydrich taip pat.

— Kad nepamirėčiau, — jis dar priduria, štai tau vokus su lenkiškosios kalbos tekstu, kuris

Gruodžio mėn. 17 d. Philadelphiajį mirus seseriai

A. A. ONAI BIKINAITEL-SOBKOWIAK,

gilaus liūdesio valandoje Poviltui ir Albina Bikinams reikiame nuosirdžia užuojautą.

L. A. J. M. Gaillušiai

Praraja...

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

kiek saaričių dalyvaus rinkimuose ir kiek žmonių paklausys Bonnos raginimą rinkimus boikotuoti.

Saaro landtago rinkimų išdava susitprino Hoffmanno vyriausybės padėti. Ji pasijuto turinti stipresnį užnugarį gyventojų tarpe, nekaip paprastai būvo manoma. Lygiu būdu Paryžius turėjo daugiau skaitytis su Saaro norais, š. m. gegužės mėn. Paryžiuje prasidėjo derybos tarp prancūzų ir Saaro vyriausybės, kurių tikslas buvo pakvesti 1950 m. konvencijas. Derybos vyko gana sklandžiai ir gegužės mėn. antroje pusėje buvo pasirašyta vad. "generalinė sutartis", pagal kurią Saaro kraštui suteiktas naujas statusas. Sutarties įvade pasakyta, kad Saaro kraštą siekiama "suprieptinti", o tuo tarpu Prancūzija atsisakė beveik visų privilegijų, išskyrus betgi vienos, tačiau pačios svarbiosios: miltų ir pinigų uniją tarp abiejų partnierių pasiliko. Šiaip prancūzai nebeturi veto teisės prieš Saaro landtago priimtus įstatymus; anglies kasyklų valdymą perima mišri administracija, kurioje prancūzai ir saariečiai turi lygias teises; Saaras gali užsienyje laikyti atstovybes bei konsulatų; jis vienas atsakingas už vidaus saugumą; ginčus tarp Prancūzijos ir Saaro sprendžia arbitražo teismas. Pagal naująją sutartį Prancūzija panaikina visus okupacinio režimo likučius ir suteikia kraštui visišką valstybinę nepriklausomybę. Tiek prancūzų, tiek Saaro parlamentai šį rudenį sakyti sutartį jau ratifikavo, tad ji netrukus turės įsigalioti.

Jeigu anuo susitarimu Saaro klausimas buvo kiek paritintas, tai, deja, iki galutinio sprendimo dar liko ilgas kelias. Reikia išspręsti dvi problemas: 1. įjungti Saaro kraštą į būsimąją Europos integracijos statutą, 2. susitariti su Vokietija. Dar Saaro rinkimų išvakarėse Bonnos vyriausybės ir vokiečių parlamento nariai pareiškė, jog jie rinkimų nepripažins, nes Saaro krašte uždraustos "provokiškos partijos" ir ten esanti pažabota politinė laisvė. Reicho kancleris Bonnos Bundestago debatuose 1952 m. lapkričio mėn. aptarė savo nusišaltymą Saaro klausimu. Pasak jo, jis pripažįsta Prancūzijos ekonominius interesus Saare, bet taip pat Vokietija turinti interesus tame krašte. Saaras negalys būti sueuropintas, kol jis ūkiškai esąs susirišęs su Prancūzija. Ši turinti atsisakyti ūkinių konvencijų su Saaru. Tiek Vokietija, tiek Prancūzija Saaro krašte privalančios turėti vienodas teises. Bonnos Bundes-tagas ta prasme priėmė specialinę rezoliuciją, už kurią balsavo visos partijos, išskyrus komunistus.

bus skaitomas Gleiwitzo radijofone. Šio teksto pametimas kainuoja galvą. Tikuosi, mes vienas kitą suprato?

— Klausau, — atsako Naujoxas. — Sekančiame numeryje. Dešimt vyrų aplink stalą. Velniasas režisiorius skirsto roles. — Iš kur paimti aukas? — Parolė: konservai.

bus skaitomas Gleiwitzo radijofone. Šio teksto pametimas kainuoja galvą. Tikuosi, mes vienas kitą suprato?

— Klausau, — atsako Naujoxas.

S e k a n č i a m e
n u m e r y j e

Dešimt vyrų aplink stalą. Velniasas režisiorius skirsto roles. — Iš kur paimti aukas? — Parolė: konservai.

Iš ano pareiškimo aiškėja kanclerio Adenauerio politikos metmenys Saaro klausimu. Atrodo, kad Adenaueris, įvertindamas nepaprastą svarbą, kurią Europos atečiai turi Vokietijos-Prancūzijos santykių išlyginimas, nėra priešingas Saaro "sueuropinimui". Bet jis būtinai reikalauja, kad Prancūzija atsisakytų savo išimtinių ekonominių daugiau skaitytis su Saaro norais, š. m. gegužės mėn. Saare turėtų būti leista laisvai veikti visoms partijoms, taigi ir provokiškoms. Iš to seka, kad dabartinis Saaro parlamentas turėtų būti paleistas, o naujuose rinkimuose visos partijos naudotųsi lygiomis teisėmis. Tokiomis aplinkybėmis išrinkta teisūs atstovybė galėtų pasisakyti dėl Saaro ateities.

Adenaueriui artimuose sluosniuose kalbama, esą kanclerio įsitikinimu saaričių dauguma pasisakytų už Saaro sueuropinimą. Tuo atveju betgi visos valstybės, sudarančios Montanos uniją, taigi įskaitant tiek Vokietiją, tiek Prancūziją, naudotųsi Saare vienodomis teisėmis. Praktikoje tai reikštų, kad Prancūzija nebektų savo privilegijuotos padėties.

Jau kelintas mėnesis kaip Prancūzijos augštas komisaras Vokietijoje Francois — Poncet įsiekio pasitarimuose su Adenaueriu išieitis. Paryžius yra kategoriškai pareiškęs, kad neįgal būti kalbos apie Europos Gynbos Bendruomenės sutarties ratifikavimą, kol nesą susitarta dėl Saaro krašto. Tad ligi šiol jokių pozityvių rezultatų nepasiekta. Šiandien dar neįnoma pranašauti, kaip galin bus suderinti Paryžiaus ir Bonnos nusišaltymą. Viena — kad tol nebus nuosirdesnių hofstors tarp šių dviejų mynyinių valstybių, kol nebus surasta bendros kalbos Saaro klausimu. O iki to laiko vargu ar bus įjmanoma įgyvendinti planus apjungti Europos valstybes į vieną glaudų vienetą.

Baigdamį savo pastabas Saaro klausimu, dar pažymėsime, kad pareitos vasaros pabaigoje tą problemą svarstė Europos taryba, kurioje, kaip žinoma, atstovaujamos kone visos Europos valstybės, esančios šiaurės vakarų užangos. Olandų delegatas van der Gies van Naters patiekė rezoliuciją Saaro klausimui išspręsti. Pagal šią pasiūlymą sprendimo reikia įsiekti plotmėje, išsiančioje iš tautinių ribų. Nei Vokietija, nei Prancūzija neturinčios kokių ypatingų istorinių teisių Saaro krašte. Olandų referentas pasiūlė tokį sprendimą: 1. Saaras turis būti paverstas bendra Europos teritorija. 2. Jo užsienių ir saugumo reikalus tvarkytų neutralinis komisaras. 3. Šalia komisaro būtų sudaryta penkių narių patariamoji komisija, jų tarpe po vieną vokiečių ir prancūzų. 4. Vidaus reikalais kraštas turėtų visišką laisvę. 5. Dabartinė ūkinė unija su Prancūzija būtų pakeista žemumine sutartimi, galiojančia 50 metų. 6. Vokietija ūkiu atžvilgiu turėtų lygias teises su kitomis valstybėmis. 7. Saaras su Vokietija turėtų pasirašyti kultūrinę konvenciją, kuri vokiečiams laiduotų visišką laisvę.

Pagaliau, Europos taryba nutarė kitais metais susaukti specialinę konferenciją, kurios uždavinys būtų svarstyti Saaro problemą sakyto rezoliucijos ribose.

Kaip matome, savaime dėl mažo Saaro krašto yra atsiradę problemų, nuo kurių išsprendimo visos Europos likimas.

A. G.

(Pabaiga)